

ბანათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი
NATIONAL CENTER FOR EDUCATIONAL QUALITY ENHANCEMENT

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის დასკვნა
უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის შესახებ

სამართალი, დოქტორანტურა

სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

შეფასების თარიღ(ებ)ი: 15-16.10.2020

დასკვნის წარდგენის თარიღი:

თბილისი

ინფორმაცია უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების შესახებ¹

დაწესებულების სახელწოდება ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მიითითებთ	სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
დაწესებულების საიდენტიფიკაციო კოდი	204864548
დაწესებულების სახე	უნივერსიტეტი

ინფორმაცია საგანმანათლებლო პროგრამის შესახებ

საგანმანათლებლო პროგრამის სახელწოდება	სამართალი
უმაღლესი განათლების საფეხური	დოქტორანტურა
მისანიჭებელი კვალიფიკაცია ²	სამართლის დოქტორი
დეტალური სფეროს დასახელება და კოდი	სამართალი, 0421
ზოგადი განათლების შესაბამისი საფეხურის საგნის/საგნების/საგნობრივი ჯგუფის სწავლების უფლების მიითითება (მასწავლებლის მომზადების ინტეგრირებული საბაკალავრო- სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამის ან მასწავლებლის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამის შემთხვევაში)	-
სწავლების ენა	ქართული
ECTS კრედიტების რაოდენობა	60
პროგრამის სტატუსი (ავტორიზებული/აკრედიტებული/პირობით აკრედიტებული/ახალი/საერთაშორისო აკრედიტაცია) შესაბამისი გადაწყვეტილების მიითითებთ (ნომერი, თარიღი)	აკრედიტებული 23.09.2011 გადაწყვეტილება №57

ექსპერტთა ჯგუფის წევრები

თავმჯდომარე (სახელი, გვარი, უსდ/ორგანიზაცია, ქვეყანა)	ლევან ჯაყელი, სსიპ - ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო
წევრი (სახელი, გვარი, უსდ/ორგანიზაცია, ქვეყანა)	მაკა კარტოზია, აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი, კავკასიის უნივერსიტეტი, საქართველოს უნივერსიტეტი, საქართველო
წევრი (სახელი, გვარი, უსდ/ორგანიზაცია, ქვეყანა)	ლევან მოსახლიშვილი, სს საქართველოს ენერგეტიკის ფონდი, კავკასიის უნივერსიტეტი, საქართველო
წევრი (სახელი, გვარი, უსდ/ორგანიზაცია, ქვეყანა)	კონსტანტინე ებრალიძე, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო

¹ ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის შემთხვევაში: მიეთითება ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი დაწესებულებები; „დაწესებულების საიდენტიფიკაციო კოდის“ და „დაწესებულების სახის“ მიითითება არ არის სავალდებულო უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებული უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებ(ებ)ისათვის

² უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებასთან ერთად ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელების შემთხვევაში თუ განსხვავდება მისანიჭებელი კვალიფიკაციის ფორმულირება, მიეთითება ცალ-ცალკე დაწესებულებების მიხედვით

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის შემაჯამებელი დასკვნა

▪ ზოგადი ინფორმაცია საგანმანათლებლო პროგრამის შესახებ

თსუ-ში სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა აკრედიტებულ რეჟიმში ხორციელდება 2011 წლიდან. რეაკრედიტაციისათვის წარმოდგენილი სამართლის სადოქტორო პროგრამა აკრედიტებულ იქნა 2011 წლის 23 სექტემბერს (აკრედიტაციის საბჭოს გადაწყვეტილება №55) 5 წლის ვადით. აღნიშნული ვადა საქართველოს მთავრობის დადგენილებით რამდენიმეჯერ გახანგრძლივდა და აკრედიტაციის მოპოვების საბოლოო ვადად განისაზღვრა 2021 წლის 15 მარტი.

სამართლის სადოქტორო პროგრამა ეფუძნება საქართველოს ეროვნულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს.

სამართლის სადოქტორო პროგრამა არის აკადემიური უმაღლესი განათლების მესამე საფეხური. სამართლის სადოქტორო პროგრამა აღწერს და განსაზღვრავს პროგრამის სახელწოდებას, უმაღლესი განათლების საფეხურს, მისანიჭებელ კვალიფიკაციას, კრედიტების რაოდენობას (60 კრედიტი), პროგრამის მიზნებსა და სწავლის შედეგებს, სწავლება-სწავლის მეთოდებს, სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემას, დასაქმების სფეროებს, პროგრამის მატერიალურ-ტექნიკურ ბაზას, პროგრამის ადამიანურ რესურსს და პროგრამის სტრუქტურას. პროგრამის სტრუქტურა ლოგიკურად დალაგებულია - მასში საგანთა ლოგიკური ურთიერთკავშირია. სამართლის სადოქტორო პროგრამა შედგება სასწავლო და კვლევითი კომპონენტებისაგან, საიდანაც კრედიტი ენიჭება მხოლოდ სასწავლო კომპონენტს, რაც საქართველოს კანონში „უმაღლესი განათლების შესახებ“ შესულმა ცვლილებებმა განაპირობა.

კვალიფიკაციის მოსაპოვებლად განსაზღვრულია 60 კრედიტის მოცულობის სასწავლო კომპონენტის შესრულება და სადოქტორო ნაშრომის შესრულება და დაცვა სამ წლიანი ვადის გათვალისწინებით.

▪ აკრედიტაციის ვიზიტის მიმოხილვა

აკრედიტაციის ექსპერტთა მუშაობა თსუ-ს სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაციის სტანდარტებთან შესაბამისობის შესაფასებლად განხორციელდა სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დირექტორის 2020 წლის 21 სექტემბრის (MES 1 20 0000868129) „აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის შექმნისა და სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის „სამართლის“ საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების შეფასების შესახებ“ ბრძანების შესაბამისად დისტანციურად 2020 წლის 15 და 16 ოქტომბერს. ვიზიტი განხორციელდა წინასწარ შეთანხმებული დღის წესრიგის მიხედვით. შესრულდა ყველა დაგეგმილი აქტივობა. დაწესებულებამ უზრუნველყო აკრედიტაციის ჯგუფის მუშაობისთვის ყველა საჭირო ან მოთხოვნილი პირობის შესრულება.

შეფასების მიმდინარეობისას გაუთვალისწინებელ ან ხელისშემშლელ ფაქტებს/ექსცესებს ადგილი არ ჰქონია.

შეფასება განხორციელდა სრულფასოვნად, კოლეგიალურ და საქმიან გარემოში.

• საგანმანათლებლო პროგრამის სტანდარტებთან შესაბამისობის მოკლე მიმოხილვა

მოწოდებული მასალების შესწავლის/შეფასების, ინტერვიუების და ასევე აკრედიტაციის შეფასების დროს მოპოვებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, ექსპერტთა

ჯგუფს ჩამოუყალიბდა დადებითი პოზიცია ივანე ჯავახიშვილის სახელების სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის სადოქტორო პროგრამის აკრედიტაციის სტანდარტებთან შესაბამისობის თაობაზე. ექსპერტთა ჯგუფის მიერ დისტანციური მუშაობის მეშვეობით დადგინდა, რომ პროგრამა სრულად შესაბამისობაშია უმაღლესი განათლების სტანდარტთან:

№	სტანდარტი	შეფასება
1	საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
2	სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
3	სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
4	სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
5	სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

გამოკვეთილი იქნა რჩევები, რომელთა გათვალისწინება უნივერსიტეტის მხრიდან დადებითად აისახება სამართლის სადოქტორო პროგრამის განვითარებასა და ეფექტურ განხორციელებაზე.

▪ **რეკომენდაციები**

პროგრამის შეფასების შედეგად რეკომენდაციის საჭიროება არ გამოკვეთილა.

▪ **რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის**

პროგრამის შეფასების შედეგად გამოვლინდა შემდეგი რჩევები:

1. **4.3. სტანდარტთან მიმართებაში** - მიზანშეწონილია, უნივერსიტეტმა გააქტიუროს (შეიძინოს) საკანონმდებლო მაცნეს ვერსია, რომელიც საშუალებას მისცემს აკადემიურ პერსონალს და სტუდენტების ისარგებლოს ვებ-გვერდის სერვისებით, როგორც უნივერსიტეტიდან, ისე გარედან.

▪ **საუკეთესო პრაქტიკის მოკლე მიმოხილვა (არსებობის შემთხვევაში)**

▪ **ხელახალი აკრედიტაციისას, მნიშვნელოვანი მიღწევებისა და/ან პროგრესის მოკლე მიმოხილვა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)**

პროგრამის მიმართ ხორციელდება მორიგი სააკრედიტაციო შეფასება. პირველადი აკრედიტაციის დროს წინამდებარე საგანმანათლებლო პროგრამის მიმართ ცენტრმა განსაზღვრა შემდეგი რეკომენდაციები:

- სასურველია სადისერტაციო ნაშრომები რეალურად იყოს ორიენტირებული სამეცნიერო სიახლეზე, არსებული ცოდნის გაფართოებასა და ახალი ცოდნის შექმნაზე, რთული და წინააღმდეგობრივი იდეებისა და მიდგომების კრიტიკული ანალიზზე, სინთეზისა და შეფასებაზე. განსაკუთრებით უნდა გამკაცრდეს დამოკიდებულება პლაგიატის მიმართ;

- სასურველია ბიბლიოთეკა პერიოდულად შეივსოს უახლესი ლიტერატურით. მეტად იყოს უზრუნველყოფილი ელექტრონული საბიბლიოთეკო რესურსებით სარგებლობის შესაძლებლობა.

- სასურველია სადოქტორო პროგრამაზე დაშვების წინაპირობად განისაზღვროს უცხო ენის მოთხოვნა ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შესაბამისად, რაც მიზანშეწონილია დასტურდებოდეს უცხო ენის დარგობრივი კომპეტენციების გამოვლენით.

საკრედიტაციოდ წარმოდგენილი საგანმანათლებლო პროგრამის მნიშვნელოვანი მიღწევებისა და/ან პროგრესის დინამიკა შეიძლება წარმოდგენილი იქნას ორ ნაწილად. პირველი, 2011 წლის აკრედიტაციის შედეგად სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის რეკომენდაციების შესაბამისად განხორციელებული ცვლილებები და მეორე, ეროვნულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს განახლების გამო პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების გადაწყობა სწავლის შედეგების სამდონიან სისტემაზე. შედეგად, რეაკრედიტაციისათვის წარმოდგენილ პროგრამაში, 2020 წელს, ძირითადი ცვლილება შეეხო პროგრამისა და მისი შემადგენელი ნაწილის, სილაბუსების, მიზნებისა და სწავლის შედეგების გადაწყობას.

პირველ ნაწილთან დაკავშირებით სამართლის სადოქტორო პროგრამაში, აკრედიტაციის მიღების შემდგომ, პირველი ცვლილება შევიდა 2017 წელს სსიპ - ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის უმაღლესი განათლების აკრედიტაციის საბჭოს რეკომენდაციების საფუძველზე. აღნიშნული ცვლილებების თანახმად სასწავლო გეგმაში შეტანილი იქნა ცვლილებები: პროგრამა მოიცავდა 180 კრედიტს, მათ შორის 120 კრედიტი კვლევითი კომპონენტი იყო, ხოლო 60 კრედიტი - სასწავლო. სასწავლო კომპონენტი შედგებოდა ორი სასემინარო ნაშრომისაგან, თითოეული 20 კრედიტის მოცულობით და არჩევითი საგნებისაგან: აკადემიური წერა, იურიდიული კვლევის მეთოდები, სწავლების თანამედროვე მეთოდები, პროფესორის ასისტენტობა. ზემოაღნიშნულთან ერთად, ცვლილებები შევიდა იმდროინდელ დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებაში. იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებაში ცვლილებები განპირობებული იყო განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის №3 ბრძანებაში შესული ცვლილებებით, რომლის მე-4 მუხლის, მე-8 პუნქტის თანახმად დისერტაცია უნდა შეფასდეს ერთჯერადად (დასკვნითი შეფასებით); შესაბამისად ცვლილებები შევიდა სადისერტაციო ნაშრომის შეფასების წესში და პროცედურაში. 2019 წელს პროგრამაში განხორციელდა საკანონმდებლო აქტების ცვლილებით გამოწვეული კორექტირებები, კერძოდ 180 კრედიტის ნაცვლად პროგრამა გადაეწყო 60 კრედიტის სასწავლო კომპონენტზე და 3 წლიან ვადაზე, განახლდა პროგრამის ხელმძღვანელი, განმახორციელებელი აკადემიური პერსონალი.

მეორე ნაწილთან დაკავშირებით, 2020 წელს, განახლებული კვალიფიკაციათა ჩარჩოს მოტხოვნებიდან გამომდინარე, აუცილებელი გახდა პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების გადაწყობა.

დაწესებულებას პირველადი აკრედიტაციის შედეგად განსაზღვრული რეკომენდაციები არსებითად გათვალისწინებული და ასახული აქვს სააკრედიტაციოდ წარმოდგენილ საგანმანათლებლო პროგრამაში.

პროგრამის შესაბამისობა აკრედიტაციის სტანდარტებთან

1. საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა

პროგრამას აქვს ნათლად ჩამოყალიბებული მიზნები და სწავლის შედეგები, რომლებიც ლოგიკურადაა ერთმანეთთან დაკავშირებული. პროგრამის მიზნები შეესაბამება უნივერსიტეტის მისიას, მიზნებსა და სტრატეგიულ გეგმას. პროგრამის გაუმჯობესებისთვის მუდმივად ფასდება პროგრამის სწავლის შედეგები.

1.1 პროგრამის მიზნები

პროგრამის მიზნები ასახავს, თუ რა ცოდნის, უნარებისა და კომპეტენციების მქონე კურსდამთავრებულის მომზადებისკენ არის მიმართული და რა წვლილი შეაქვს სფეროსა და საზოგადოების განვითარებაში.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის მიერ წარმოდგენილი საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის, სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის, მასზე თანდართული დოკუმენტაციის შესწავლისა და დამუშავების, აგრეთვე აკრედიტაციის ვიზიტის დროს ჩატარებული ინტერვიუებისას მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობის შედეგად გამოიკვეთა, რომ პროგრამის მიზანია დოქტორანტს შესძინოს სამართლის სფეროში უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნა, რომელიც არსებული ცოდნის გაფართოების, ინოვაციური მეთოდების გამოყენების, სისტემური და კრიტიკული გააზრების საშუალებას იძლევა; გამოუმუშავოს სამართლის სფეროში ახალი ცოდნის შექმნაზე ორიენტირებული ახალი კვლევითი ან ანალიტიკური მეთოდების ან/და მიდგომების შემუშავების უნარი; გამოუმუშავოს სამართლის სფეროში ახალი, რთული და წინააღმდეგობრივი იდეებისა და მიდგომების კრიტიკული ანალიზის, სინთეზისა და შეფასების უნარი; გამოუმუშავოს სამართლის სფეროში კომპლექსური პრობლემების გადაჭრისათვის სწორი და ეფექტური გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების უნარი; გამოუმუშავოს კოლეგებისა და ფართო საზოგადოებისათვის არსებულ ცოდნასთან ურთიერთკავშირში ახალი ცოდნის დასაბუთებულად, გარკვევით წარმოჩენისა და გადაცემის, ასევე ადგილობრივ და საერთაშორისო დონეზე გამართულ თემატურ დისკუსიებში მონაწილეობის უნარი; გამოუმუშავოს საუნივერსიტეტო განათლებაში, სწავლებისა და კვლევის განხორციელების გზით, მონაწილეობის უნარი; გამოუმუშავოს აკადემიური კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვითა და ინოვაციურობისა და დამოუკიდებლობის დემონსტრირებით, სამართლის სფეროში, კვლევის დაგეგმვისა და უახლეს მიღწევებზე დამყარებული კვლევითი პროექტების შემუშავების უნარი.

საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი ნათლად და გასაგებადაა ჩამოყალიბებული, კავშირშია პროგრამის სწავლის შედეგებთან და ასახავს თუ რა ტიპის სპეციალისტის მომზადებისკენაა მიმართული.

სამართლის სადოქტორო პროგრამა თანხვედრაშია უნივერსიტეტის და იურიდიული ფაკულტეტის მისიასთან და ამოცანებთან, შესაბამისად სამართლის სადოქტორო პროგრამის მიზნები არის რეალისტური და მიღწევადი, ორიენტირებულია დასაქმების ბაზარზე.

სამართლის სადოქტორო პროგრამის განხორციელება უზრუნველყოფილია შესაბამისი ადამიანური რესურსით. პროგრამის განხორციელებაში მონაწილე აკადემიურ

პერსონალს და მოწვეულ სპეციალისტებს აქვთ სამართლის სადოქტორო პროგრამის სწავლის შედეგების გამომუშავებისთვის აუცილებელი კომპეტენცია, აკადემიური ხარისხი, სწავლებისა და კვლევის გამოცდილება.

პროგრამის მიზნებში განსაზღვრულია ინტერნაციონალიზაციის საკითხი. სამართლის სადოქტორო პროგრამამ პირველი აკრედიტაციის შემდეგ განიცადა ცვლილებები და მისი მიზნები მხარდაჭერილია პროგრამის შემუშავებაში ჩართული ყველა დაინტერესებული პირების მიერ. სამართლის სადოქტორო პროგრამა განთავსებულია უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე, საჯარო და ყველასთვის ხელმისაწვდომია.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაციის თვითშეფასების ანგარიში თანდართული დოკუმენტაციით;
- სამართლის სადოქტორო პროგრამა;
- მემორანდუმები პარტნიორ უნივერსიტეტებთან, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან;
- აკრედიტაციის ექსპერტთა ვიზიტისას განხორციელებული ინტერვიუ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ადმინისტრაციასთან, სამართლის სადოქტორო პროგრამის აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალთან, დამსაქმებლებთან;
- შრომის ბაზრისა და დამსაქმებელთა მოთხოვნების ანალიზი;
- საგანმანათლებლო პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასების და განვითარების მხარდაჭერი კომიტეტის ოქმები;
- უნივერსიტეტის ვებგვერდი - <https://www.tsu.ge/ka>

რეკომენდაციები:

-

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

-

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

-

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

-

შეფასება

- შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

1.2 პროგრამის სწავლის შედეგები

- პროგრამის სწავლის შედეგები აღწერს იმ ცოდნას, უნარებსა ან/და პასუხისმგებლობასა და ავტონომიურობას, რომლებსაც სტუდენტი იძენს პროგრამის დასრულებისას;
- პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პროცესი მოიცავს სწავლის შედეგების გასაზომად საჭირო მონაცემთა განსაზღვრას, შეგროვებასა და ანალიზს;
- შეფასების შედეგები გამოიყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

სამართლის სადოქტორო პროგრამის სწავლის შედეგები ჩამოყალიბებულია იურიდიული ფაკულტეტის სამართლის სადოქტორო პროგრამასა და თვითშეფასების ანგარიშში. პროგრამით განსაზღვრული და თითოეული სასწავლო კურსის სილაბუსით დაგეგმილი მიზნებისა და სწავლის შედეგების მიღწევას უზრუნველყოფს როგორც შესაბამისი თემატიკა და სახელმძღვანელოები, ისე მატერიალური და ადამიანური რესურსი, შესაბამისი დარგობრივი უნარების გამომუშავებაზე ორიენტირებული სწავლების/სწავლის მეთოდოლოგია, შეფასების სისტემა. შეფასების ფორმების და კრიტერიუმების შერჩევა ხდება მისაღწევი სწავლის შედეგების გათვალისწინებით.

პროგრამას სწავლის შედეგები შეესაბამება მიზნებს და მოიცავს პროგრამით განსაზღვრულ ცოდნას, უნარებს, პასუხისმგებლობასა და ავტონომიურობას. პროგრამის სწავლის შედეგები რეალისტურია, შესაბამისად გაზომვადი და მიღწევადია.

პროგრამის სწავლის შედეგები შეესაბამება დასაქმების ბაზრის მოთხოვნებს, რასაც ადასტურებს კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი, დამსაქმებელთა გამოკითხვა.

სამართლის ფაკულტეტზე ფუნქციონირებს სამართლის სადოქტორო პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტი, რომლის შემადგენლობაში შედიან აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, დამსაქმებლები, სტუდენტები, ხარისხის სამსახურის წარმომადგენლები და ა.შ. შესაბამისად, სადოქტორო პროგრამის განხორციელებაში ჩაბმული ყველა პირისთვის ცნობილია სამართლის სადოქტორო პროგრამის მიზნები, შედეგები, შეფასების მეთოდები და ფორმები, რაც დადასტურდა ინტერვიუების დროს.

ფაკულტეტს შემუშავებული აქვს სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი-პროგრამის სავალდებულო კურსის მიმართება პროგრამის სწავლის შედეგთან. თითოეული სასწავლო კურსის შედეგი გადის პროგრამის ერთ ან რამდენიმე შედეგზე, მაგრამ ყველა სავალდებულო სასწავლო კურსის ერთობლიობა ფარავს პროგრამის სწავლის ყველა შედეგს. აქედან გამომდინარე, პროგრამის სწავლის შედეგი მიღწევადია. სამართლის სადოქტორო პროგრამაში ცვლილებები განხორციელდა პირველად აკრედიტაციის ექსპერტების დასკვნის საფუძველზე, შემდეგ 2017 წელს, 2019 წელს, 2020 წელს პროგრამამ კვლავ განიცადა ცვლილება და შესაბამისობაში მოვიდა ეროვნული კვალიფიკაციის ჩარჩოდან გამომდინარე მოთხოვნებთან. ცვლილებები შეეხო სილაბუსებს, სწავლის მიზნებს და შედეგებს.

პროგრამის სწავლის შედეგები შეფასდა პირდაპირი და არაპირდაპირი მეთოდებით. პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პირდაპირი მექანიზმის შემადგენელია პროგრამის სამიზნე ნიშნულების განსაზღვრა და განსაზღვრული სამიზნე ნიშნულის მიღწევის კონტროლი. პროგრამის სწავლის შედეგების ირიბი მექანიზმების გამოყენების

შედეგად მიღებული შედეგების შეფასების ანალიზი ფაკულტეტზე ხორციელდება, ხოლო მიღებული ანალიზის შედეგად მუშავდება რეკომენდაციები, რომელიც პროგრამაში ცვლილების განხორციელებისთვის დადგენილი პროცედურების მიხედვით განიხილება დაინტერესებულ პირთა ჩართულობით.

სამართლის სადოქტორო პროგრამამ ორჯერ გაიარა (2017, 2019) ქართველი და უცხოელი ექსპერტების განმავითარებელი შეფასება და მისი შედეგები გათვალისწინებული იქნა პროგრამის განვითარებისთვის. ასევე განხორციელდა სამართლის სადოქტორო პროგრამის დადარება ბარსელონას ავტონომიური უნივერსიტეტის პროგრამებთან.

პროგრამაში მონაწილე პერსონალის კვალიფიკაციიდან და შესაძლებლობებიდან, ასევე სასწავლო საგნების შინაარსიდან, სილაბუსებიდან გამომდინარე, პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევა რეალისტურია და შეესაბამება საბოლოოდ მისანიჭებელ კვალიფიკაციას.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო პროგრამა;
- იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება;
- სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი;
- სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა;
- აკრედიტაციის ექსპერტთა ვიზიტისას განხორციელებული ინტერვიუ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ადმინისტრაციასთან, სამართლის სადოქტორო პროგრამის აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალთან, დამსაქმებლებთან, კურსდამთავრებულებთან;
- უნივერსიტეტის ვებგვერდი - <https://www.tsu.ge/ka>

რეკომენდაციები:

-

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

-

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

-

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

-

შეფასება

- შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა	✓			

2. სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები, პროგრამის სტრუქტურა, შინაარსი, სწავლება-სწავლის მეთოდები და სტუდენტთა შეფასება უზრუნველყოფს დასახული მიზნებისა და მოსალოდნელი სწავლის შედეგების მიღწევას.

2.1 პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები

უსდ-ს განსაზღვრული აქვს პირთა პროგრამაზე დაშვების შესაბამისი, გამჭვირვალე, სამართლიანი, საჯარო და ხელმისაწვდომი წინაპირობები და პროცედურები.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა ჩამოყალიბებულია საგანმანათლებლო პროგრამის მე-3 მუხლში, რომლის თანახმად სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაზე ჩარიცხვის უფლება აქვს სამართლის მაგისტრს ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხის მქონე პირს. იმ შემთხვევაში თუ დოქტორანტობის კანდიდატის მიერ გავლილი სამართლის სამაგისტრო პროგრამის მოცულობა 120 კრედიტზე ნაკლებია, აუცილებელია სამართლის ბაკალავრის აკადემიური ხარისხიც. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაზე სწავლის უფლება აქვს ასევე მაგისტრს, თუ მას სამაგისტრო პროგრამაზე სწავლის პერიოდში გავლილი აქვს მინიმუმ 30 კრედიტის სამართლის დარგობრივი კურსები და ამასთან, სამაგისტრო ნაშრომი შესრულებული აქვს სამართლის სფეროში. ამ შემთხვევაში, დოქტორანტობის კანდიდატს მოეთხოვება სამართლის ბაკალავრის აკადემიური ხარისხიც. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაზე სწავლის უფლება შეიძლება მიენიჭოს უცხოეთის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულს „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის 50-ე მუხლის მოთხოვნათა შესაბამისად. მიღების წინაპირობად განსაზღვრულია ევროპული (ინგლისური, გერმანული, ან ფრანგული) სამეცნიერო ენების B2 დონეზე ცოდნა. უცხო ენაში გამოცდისაგან ან შესაბამისი სერტიფიკატის წარმოდგენისაგან თავისუფლდება დოქტორანტობის კანდიდატი, თუ საქართველოში ან მის ფარგლებს სამაგისტრო პროგრამა გავლილი აქვს ერთ-ერთ იმ ენაზე, რომელიც წარმოადგენს სადოქტორო პროგრამაზე

<p>ჩარიცხვის წინაპირობას. დოქტორანტობის კანდიდატი, რომელსაც ქართულენოვან პროგრამაზე სურს სწავლა და მისი მშობლიური ენა არ არის ქართული, პროგრამით დადგენილია, რომ უნდა წარმოადგინოს ქართული ენის B2 დონის დამადასტურებელ სერტიფიკატი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ან ჩააბარებს გამოცდას ქართულ ენაში. ზოგადად სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაზე ჩარიცხვის პროცედურები განისაზღვრება თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულებით. მოცემული დებულების მე-4 მუხლის მე-8 პუნქტი განსაზღვრავს დოქტორანტურაში მიღების გამოცხადების შესაძლებლობას შემოდგომისა და გაზაფხულის სემესტრებში. დოქტორანტობის კანდიდატი, რომელიც აკმაყოფილებს სადოქტორო პროგრამაზე მიღების წინაპირობებს, დოქტორანტურაში სწავლის უფლების მოსაპოვებლად გადის გასაუბრებას, იურიდიული ფაკულტეტის წარდგინებით თსუ-ის რექტორის აქტით შექმნილი იურიდიული ფაკულტეტის დარგობრივი კომისიის წინაშე, შესაბამის პროგრამაზე მიღების წინაპირობის გათვალისწინებით.</p> <p>თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულების მე-5 მუხლის მეორე პუნქტი ადგენს, რომ დოქტორანტობის კანდიდატის გასაუბრების შეფასების კრიტერიუმები უნდა იყოს წინასწარ დამტკიცებული, საჯარო და ხელმისაწვდომი. შესაბამისად, პროგრამაზე მიღების წარმოდგენილი პირობები შესაბამისობაშია მოქმედ კანონმდებლობასთან.</p> <p>წინაპირობების შესახებ ინფორმაცია (მიღების გამოცხადების გათვალისწინებით) პროგრამასთან ერთად განთავსებულია თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტის ვებგვერდზე და თავისუფლად ხელმისაწვდომია დაინტერესებული პირებისთვის.</p>
<p>მტკიცებულებები/ინდიკატორები</p> <ul style="list-style-type: none"> • სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა; • თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება; • საგანმანათლებლო პროგრამების კატალოგი - https://www.tsu.ge/ka/faculty/%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%A0%E1%83%98%E1%83%93%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%98%20%E1%83%A4%E1%83%90%E1%83%99%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%A2%E1%83%98/programs/227 ; • სტუდენტებთან აკადემიური პერსონალთან ინტერვიუს შედეგები.
<p>რეკომენდაციები: -</p>
<p>რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის</p> <p>-</p>
<p>საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):</p> <p>-</p>
<p>მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)</p> <p>-</p>
<p>შეფასება</p>

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.2 საგანმანათლებლო პროგრამის სტრუქტურა და შინაარსი

პროგრამა შედგენილია უსდ-ში მოქმედი საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების მეთოდოლოგიის გამოყენებით. პროგრამის შინაარსი ითვალისწინებს პროგრამაზე დაშვების წინაპირობებსა და სწავლის შედეგებს. პროგრამის სტრუქტურა თანმიმდევრული და ლოგიკურია. შინაარსი და სტრუქტურა უზრუნველყოფს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას. მისანიჭებელი კვალიფიკაცია შესაბამისობაშია პროგრამის შინაარსთან და სწავლის შედეგებთან.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

თსუ-ში შემუშავებულია და მოქმედებს აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის №100/2019 დადგენილება „საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის დამტკიცების შესახებ“, რომელშიც განსაზღვრულია პროგრამის შემუშავებასთან დაკავშირებული პროცედურული, ტექნიკური და კონცეპტუალური საკითხები. აღნიშნული დებულების დანართები (სულ 17 დანართი) დეტალურად აწესრიგებენ ისეთ მნიშვნელოვან საკითხებს როგორცაა: პროგრამის სტრუქტურა, სასწავლო კომპონენტების სილაბუსის სტრუქტურა და მოთხოვნები, პროგრამის შეფასების მექანიზმები და ინსტრუმენტები, ცვლილების განხორციელების წესები, ხელმძღვანელის უფლება/მოვალეობები, თვალსაჩინო და სარეკომენდაციო ფორმები, ერთობლივი პროგრამების შექმნისა და განხორციელების პირობები, პროცედურები და ბიუჯეტის შედგენის ფორმა და სხვ. მასში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა პროგრამის შემუშავების პროცესში დაინტერესებული პირების მონაწილეობას და შესაბამის მექანიზმებს/ინსტრუმენტებს.

საკრედიტაციო ვიზიტის განხორციელებისას შემოწმებული იქნა საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის ეფექტურობა. გაანალიზებული იქნა პროგრამის შემუშავების პროცესში წარმოებული საბუთები, შეფასებული იქნა მათი შესაბამისობა ზემოთ აღნიშნულ პროცედურასთან. ინტერვიუების მეშვეობით გადამოწმებული იქნა მოქმედი მარეგულირებელი აქტისადმი ყველა დაინტერესებული პირების ხელმისაწვდომობა, ცნობადობა და გამოყენებადობა.

პროცედურის თანახმად პროგრამის შემუშავების პროცესში დაინტერესებული პირების ჩართულობასა და პროგრამის დამტკიცებამდე ყველა პროცედურის შესრულებაზე პასუხისმგებელია პროგრამის ხელმძღვანელი.

საბოლოო დამტკიცებამდე პროგრამა გადის პროცედურით გათვალისწინებულ პროცედურებს, რომლებსაც სხვადასხვა სტრუქტურული ერთეულები და სამუშაო ჯგუფები ასრულებენ, კერძოდ ისეთები როგორც ფაკულტეტის ხარისხის სამსახური, პროგრამის განვითარების მხარდამჭერი ჯგუფი, სტუდენტები, კურსდამთავრებულები, გარე შემფასებლები, დამსაქმებლები და სხვ. ყველა აღნიშნული პროცედურის გავლისა და დადებითი შეფასებების მიღების შემდეგ პროგრამას საბოლოოდ აკადემიური საბჭო

ამტკიცებს.

სააკრედიტაციოდ წარმოდგენილი პროგრამის თანდართულ მასალებში წარმოდგენილია სამართლის საბაკალავრო, საერთაშორისო სამართლის საბაკალავრო, სამართლის სამაგისტრო და საერთაშორისო სამართლის სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტის ოქმები, რომლებშიც იკვეთება მოქმედი მარეგულირებელი აქტის ეფექტური მოქმედება.

მკაფიოდ ჩანს ფაკულტეტისა და უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურების კომპლექსური, თანმიმდევრული და ეფექტური მუშაობა.

სტრუქტურული და შინაარსობრივი ელემენტები შეესაბამება წარმოდგენილი მარეგულირებელი აქტის პირობებსა და მოთხოვნებს. დაცულია სტრუქტურა, პროცედურული წესები, განხორციელებული სააკრედიტაციო, შიდა და გარე შეფასების დებულებით გათვალისწინებული მოთხოვნები.

პროგრამა აგებულია საქართველოს უმაღლესი განათლების შესახებ კანონის, კვალიფიკაციათა ეროვნული ჩარჩოსა და ევროპული კრედიტების ტრანსფერის სისტემის შესაბამისად (ECTS). სტრუქტურულად და შინაარსობრივად პროგრამა ჩამოყალიბებულია ორ ნაწილად, სასწავლო და კვლევით კომპონენტებად. სასწავლო კომპონენტი მოცემულია კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების მიხედვით ევროპული კრედიტების ტრანსფერის სისტემის შესაბამისად (ECTS) სახით და მოიცავს 60 (ECTS). სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო კომპონენტი წარმოდგენილია სასწავლო კურსების, სადოქტორო სემინარებისა და პროფესორის ასისტენტობის სახით. სადოქტორო პროგრამის სასწავლო კომპონენტი შედგება სავალდებულო და არჩევითი ელემენტებისაგან. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტია სადისერტაციო ნაშრომი (დისერტაცია), რომლის შესრულება დასტურდება სადისერტაციო ნაშრომის წარმოდგენითა და დაცვით (პრეზენტაციით, სამეცნიერო დისკუსიით), აღსანიშნავია, რომ საგანმანათლებლო პროგრამის მე-10 მუხლში (მეექვსე აბზაცში) სადისერტაციო ნაშრომი მოხსენიებულია, როგორც სასწავლო კომპონენტი, თუმცა სასწავლო გეგმაში, სადაც წარმოდგენილია სასწავლო კომპონენტების შესახებ ძირითადი ინფორმაცია შესაბამისი მონაცემები არ იძებნება, რაც გვაძლევს საფუძველს ვივარაუდოთ, რომ ადგილი აქვს ტექნიკურ ხარვეზს, რაც არსებით გავლენას ვერ ახდენს პროგრამის განხორციელებაზე, სტუდენტთა ინტერესებზე და მის განხორციელებაში ჩართული პირების საქმიანობაზე.

პროგრამის თავისებურებების გათვალისწინებით, სავალდებულო და არჩევითი კომპონენტების ურთიერთდამოკიდებულებისა და ლოგიკური კავშირის გათვალისწინებით, პროგრამის მოქნილი მართვისთვის განსაზღვრულია მხოლოდ ერთი წინაპირობა, რაც ეხება სადისერტაციო ნაშრომის დაცვაზე დაშვებას. პროგრამის მე-10 მუხლის თანახმად (მეათე აბზაცში), სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის წინაპირობას წარმოადგენს სადისერტაციო ნაშრომთან დაკავშირებული მინიმუმ 2 სამეცნიერო-კვლევითი პროექტის შესრულება. ზოგადად პროგრამის სტრუქტურა, სავალდებულო და არჩევითი სასწავლო კომპონენტების ავტონომიურობა, თვითმყოფადობა ამარტივებს და მინიმუმამდე დაჰყავს წინაპირობის გამოყენების აუცილებლობას, ვინაიდან პროგრამის სასწავლო კურსები, თავისი შინაარსით, წარმოადგენენ ავტონომიურ, კონკრეტული საკითხების, მიმართულების ფარგლებში კონცენტრირებულ სასწავლო მასალას და არ

საჭიროებენ შემდგომ გაგრძელებას. აქედან გამომდინარე, პროგრამაში შემავალი სასწავლო კომპონენტები არის თანმიმდევრულად და ლოგიკურად დალაგებული, რაც უზრუნველყოფს შემდგომ კომპონენტზე დაშვების ადეკვატურობას.

თითოეული სასწავლო კურსის/მოდულის შინაარსი შეესაბამება დასახულ მიზნებსა და სწავლის შედეგებს. თითოეული სასწავლო კურსის/მოდულის სწავლებისა და სწავლის მეთოდები ადეკვატურია დასახულ მიზნებსა და სწავლის შედეგებთან მიმართებაში.

სასწავლო კომპონენტების სილაბუსებში მკაფიოდ არის გამიჯნული სავალდებულო და დამატებითი ლიტერატურა, რომლებშიც მითითებულია უახლესი წყაროები. სააკრედიტაციო განაცხადის თანდართული მასალებიდან ირკვევა, რომ დაწესებულება ყოველწლიურად უზრუნველყოფს პროგრამის საჭიროების მიხედვით ძირითადი სასწავლო და ცალკეული დამატებითი, დამხმარე სასწავლო მასალების შესყიდვას/განახლებას. გარდა ამისა პროფესორ მასწავლებლების პერსონალური ბიოგრაფიული მონაცემებიდან(CV-დან) და ბოლო 5 წლის განმავლობაში სამეცნიერო პუბლიკაციებიდან ჩანს, რომ სწავლება ხორციელდება უახლესი ინფორმაციის დამუშავების, კვლევის შედეგად მიღებული აქტუალურ ცოდნაზე დაყრდნობით.

პროგრამის შინაარსის, სასწავლო კურსების მოცულობის, კომპლექსურობის, ანალიზი ცხადყოფს, რომ უზრუნველყოფილია მათი თავსებადობა პროგრამაზე დაშვების წინაპირობებთან, რაც იძლევა საფუძვლიან მოლოდინს, რომ პროგრამის წინაპირობის დამლევის შედეგად ჩარიცხული პირისთვის პროგრამა დამლევადია.

პროგრამაში ინტეგრირებული (პროგრამის მიზნებისა და შედეგების, კურიკულუმის) რუკები ნათლად წარმოაჩენს თითოეული მიზნის, შედეგის, სასწავლო კომპონენტის სიღრმის გათვალისწინებით მიღწევის შესაძლებლობას.

აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის №100/2019 დადგენილების თანახმად რეგულარულად ხდება დაინტერესებული პირების გამოკითხვა და შედეგების ანალიზი, რომელიც შემდგომ მიემართება პროგრამის განვითარებისკენ. საგანმანათლებლო პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების და დამტკიცების პროცედურა არის საჯარო და გამჭვირვალე, ხოლო პროგრამის შემდგომ სრულყოფაში (ისევე როგორც დაგეგმარება-შემუშავების პროცესში) მონაწილეობენ დაინტერესებული მხარეები (სტუდენტები, აკადემიური პერსონალი, კურსდამთავრებულები, დამსაქმებლები), პროგრამის ხელმძღვანელი/ხელმძღვანელები/კოორდინატორები, როგორც პროფილური, ასევე სხვა დამსაქმებლები, პროფესიული ორგანიზაციის წარმომადგენლები, შესაბამისი პროფილის არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი, უცხოელი სპეციალისტი, იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის და თსუ-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელი. პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მიზნით, თსუ-ის აკადემიური საბჭოს მიერ მიღებულ იქნა დადგენილება, რომლის თანახმადაც, იქმნება პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების კომიტეტი. არსებობს იურიდიული ფაკულტეტის სამართლის საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების კომიტეტი.

პროგრამის მიზნებით დასახულია ნიშნულები სტუდენტს „გამოუმუშავოს სამართლის სფეროში კომპლექსური პრობლემების გადაჭრისათვის სწორი და ეფექტური გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღების, გამოუმუშავოს კოლეგებისა და ფართო

საზოგადოებისათვის არსებულ ცოდნასთან ურთიერთკავშირში ახალი ცოდნის დასაბუთებულად, გარკვევით წარმოჩენისა და გადაცემის, ასევე ადგილობრივ და საერთაშორისო დონეზე გამართულ თემატურ დისკუსიებში მონაწილეობის, გამოუმუშავოს საუნივერსიტეტო განათლებაში, სწავლებისა და კვლევის განხორციელების გზით, მონაწილეობის, გამოუმუშავოს აკადემიური კეთილსინდისიერების პრინციპების დაცვითა და ინოვაციურობისა და დამოუკიდებლობის დემონსტრირებით, სამართლის სფეროში, კვლევის დაგეგმვისა და უახლეს მიღწევებზე დამყარებული კვლევითი პროექტების შემუშავების და უნარები. აღნიშნული მიზნის მისაღწევად პროგრამის სტრუქტურაში გათვალისწინებულია სასწავლო და კვლევითი კომპონენტები, აქტივობები (პროფესორის ასისტენტობა, სემინარები) რომლებიც სავალდებულო და არჩევითი სტატუსით, ორიენტირებული არიან შესაბამისი მიზნების მიღწევაზე. პროგრამის განხორციელების სპეციფიკა ორიენტირებულია სტუდენტის ინტერესზე და შესაძლებლობაზე უზრუნველყოს თავისუფალი კომპონენტების ფარგლებში არჩევითობა.

გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, დაწესებულებაში არსებობს სტუდენტთა გამოკითხვის ინსტრუმენტები, საიდანაც ირკვევა თუ: რამდენად მიღწევადაა ამა თუ იმ სასწავლო კურსის შედეგები მათზე დაშვების წინაპირობების გათვალისწინებით; ხომ არ ყოფილა განსაკუთრებულად რთული რომელიმე სასწავლო კურსის ათვისება იმ მიზეზით, რომ სტუდენტს არ გააჩნდა აუცილებელი ცოდნა და პრაქტიკული უნარები.

მთლიანობაში, პროგრამის სტრუქტურა, შინაარსი, სავალდებულო და არჩევითი კომპონენტები, მოდულები, მათი მოცულობა, თანმიმდევრობა, ბალანსი და კომპლექსურობა შეესაბამება სწავლების სადოქტორო საფეხურს, შესაბამისობაშია მისანიჭებელ კვალიფიკაციასთან და უზრუნველყოფს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას.

უსდ-ბა ვებ-გვერდისა და სხვა ხელმისაწვდომი (სოციალური, სხვა სტუდენტი/მეგობრები, უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია, პროფესორ-მასწავლებლები) ქსელების მეშვეობით უზრუნველყოფს პროგრამის შესახებ ინფორმაციის საჯაროობასა და ხელმისაწვდომობას.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- თსუ აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის N100/2019 დადგენილება „საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის დამტკიცების შესახებ“;
- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა;
- სილაბუსები;
- პროგრამაში ჩართული პირების CV-ები;
- პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტის 2020 წლის ოქმები;
- თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება;
- თსუ-ის ვებგვერდზე განთავსებული ინფორმაცია;
- გამოკითხვების სტატისტიკური შედეგები;
- პროგრამის განხორციელებაში ჩართულ პირებთან, სტუდენტებთან, კურსდამთავრებულებთან და დამსაქმებლებთან ინტერვიუს შედეგები;

<ul style="list-style-type: none"> • უნივერსიტეტის ვებ-გვერდი - https://www.tsu.ge/ka .
რეკომენდაციები:
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)
<p>შეფასება</p> <p>☒ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან</p>

<p>2.3. სასწავლო კურსი</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ძირითადი სფეროს თითოეული სასწავლო კურსის სწავლის შედეგები შეესაბამება პროგრამის სწავლის შედეგებს, ხოლო ყოველი სასწავლო კურსის/საგნის/მოდულის/კონცენტრაციის შინაარსი და კრედიტების რაოდენობა შეესაბამება ამ კურსის სწავლის შედეგებს; ➤ სილაბუსში მითითებული სასწავლო მასალა დაფუძნებულია სწავლის სფეროს აქტუალურ მიღწევებზე და უზრუნველყოფს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას. <p>სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი</p> <p>პროგრამის შემადგენელი კომპონენტების სტრუქტურა, შინაარსი და განხორციელების თავისებურებები დეტალურად არის გაწერილი შესაბამის სილაბუსებში, რომელიც შედგენილია თსუ-ს აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის №100 „საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის დამტკიცების შესახებ“ დადგენილების მე-4 დანართის სანიმუშო ფორმას. მოთხოვნის თანახმად მასში ასახული უნა იქნას ისეთი ინფორმაცია, როგორცაა: სასწავლო კურსის სახელწოდება, ავტორი, ლექტორი, სასწავლო კურსის სტატუსი, მიზნები, კრედიტების რაოდენობა და საათების განაწილება სტუდენტის დატვირთვის შესაბამისად (ECTS), დაშვების წინაპირობები, სწავლის შედეგები, სასწავლო კურსის შინაარსი (ძირითადი თემები), სწავლების/სწავლის მეთოდები, შეფასების კრიტერიუმები, ძირითადი და დამატებითი ლიტერატურა და სხვა სასწავლო მასალა, დამატებითი ინფორმაცია/პირობები.</p>

პროგრამა აგებულია 5 კრედიტიანი მოდელით, სასწავლო კურსები ან 5 კრედიტიანი ან 5-ის ჯერადა. პროგრამის მხარდაჭერის ჯგუფის 2020 წლის 7 მაისის №1 ოქმი შეიცავს ინფორმაციას ცალკეული საგნების საკრედიტო (ECTS) მოცულობისა და მათი მიზანშეწონილობის შესახებ. სასწავლო კურსები შედგენილია აკადემიური და პროგრამის განხორციელებაში ჩართული სხვა პირების მონაწილეობით სასწავლო კურსების თავისებურებების გათვალისწინებით. განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს პროგრამის ბარსელონას ავტონომიური უნივერსიტეტის სადოქტორო პროგრამასთან დადარების მონაცემები. ევროპაში არსებული გამოწვევების ფონზე და ბარსელონას ავტონომიური უნივერსიტეტის სამართლის პროგრამებთან თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის სადოქტორო პროგრამის შედარების შედეგად, არ გამოიკვეთა პროგრამებში აუცილებელი ცვლილებების საჭიროება.

სასწავლო კურსების სილაბუსებში დეტალურად არის ჩამოყალიბებული ინფორმაცია შინაარსის, კრედიტების მოცულობის (მათ შორის სტუდენტის სააუდიტორიო და დამოუკიდებელი მუშაობის დროის მითითებით), მიზნების, ცოდნის შეფასების, სწავლის შედეგების და ლიტერატურის შესახებ. საგანმანათლებლო პროგრამაში გათვალისწინებული აკრედიტაციის სახელმძღვანელოს მიხედვით შედგენილი სპეციალობის სავალდებულო სასწავლო კურსების კურიკულუმის რუკა, რომელიც წარმოაჩენს თითოეული სასწავლო კომპონენტის მიერ პროგრამის სწავლის შედეგებთან თანხვედრას და ცოდნის სიღრმეს.

საგანმანათლებლო პროგრამის რეაკრედიტაციის მიზნებისთვის წარმოდგენილ მასალებში (მხარდაჭერი ჯგუფის ოქმებში, სტატისტიკურ მონაცემებში და ინტერვიუებიდან) ნათლად არის წარმოჩენილი სურათი, რომლის თანახმად აკადემიური პერსონალი და სხვა დაინტერესებული პირები აქტიურად მონაწილეობენ პროგრამის სავალდებულო და არჩევით სასწავლო კურსების, მათი მიზანშეწონილობის, მოცულობის, შინაარსის საკითხის განსაზღვრის პროცესში.

წარმოდგენილი მასალებიდან, მათი ანალიზიდან ირკვევა, რომ დაწესებულების შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულები, მარეგულირებელი აქტები ქმნიან სიტემას და მექანიზმებს/ინსტრუმენტებს, რომლის მეშვეობით შესაძლებელი ხდება თითოეული სასწავლო კურსის სწავლის შედეგების პროგრამის სწავლის შედეგებთან, სასწავლო კურსის შინაარსის იმავე სასწავლო კურსის სწავლის შედეგებთან, სასწავლო კურსის სწავლის შედეგების უმაღლესი განათლების შესაბამის (ამ შემთხვევაში სადოქტორო) საფეხურთან თანხვედრის, სასწავლო კურსისთვის გამოყოფილი კრედიტების რაოდენობის/მოცულობის იმავე სასწავლო კურსის შინაარსთან და სწავლის შედეგებთან, სილაბუსში მითითებული სავალდებულო და სხვა სასწავლო მასალების კურსის სწავლის შედეგებთან თანხვედრა/შესაბამისობა და დადარების უზრუნველყოფისათვის.

პროგრამის შემადგენელი სასწავლო კომპონენტების შინაარსი, თემატიკა ჩამოყალიბებულია უმაღლესი განათლების სადოქტორო დონის ინოვაციური და ანალიტიკური ცოდნის გათვალისწინებით. სავალდებულო სასწავლო კურსის შინაარსი თემატურად და სიღრმისეულად ესადაგება სწავლის ან/და საქმიანობის სფეროს ორიგინალურ და ინოვაციურ (მაგისტრატურის შემდგომი) ცოდნას, რომელიც მოიცავს მეთოდების, სისტემის, მექანიზმებისა და თეორიების ინოვაციურ/ორიგინალურ გააზრებასა და სიახლის გენერირებას, რაც უზრუნველყოფს თითოეული სასწავლო კურსის სწავლის შედეგების შესაბამისობას უმაღლესი განათლების შესაბამის საფეხურთან,

დოქტორანტურასთან.

პროგრამის მე-5 მუხლი ეძღვნება სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემას. მასში მოცემულია, რომ პროგრამის განხორციელებისას სტუდენტის სწავლის შედეგის მიღწევის დონე ფასდება „უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებით გაანგარიშების წესის შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2007 წლის 5 იანვრის №3 ბრძანებით დამტკიცებული შეფასების სისტემის შესაბამისად. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო კომპონენტში სტუდენტის სწავლის შედეგის მიღწევის დონის შეფასება მოიცავს შეფასების ფორმებს - შუალედურ (ერთჯერად ან მრავალჯერად) და დასკვნით შეფასებას, რომელთა ჯამი წარმოადგენს საბოლოო შეფასებას (100 ქულა). შუალედური და დასკვნითი შეფასება (შეფასების ფორმები) მოიცავს შეფასების კომპონენტს/კომპონენტებს, რომელიც განსაზღვრავს დოქტორანტის ცოდნის ან/და უნარის ან/და კომპეტენციების შეფასების ხერხს/ხერხებს (ზეპირი/წერიტი გამოცდა, ზეპირი/წერიტი გამოკითხვა, საშინაო დავალება, პრაქტიკული/თეორიული სამუშაო და სხვ.). შეფასების კომპონენტი აერთიანებს შეფასების ერთგვაროვან მეთოდებს (ტესტი, ესე/ესეი, დემონსტრირება, პრეზენტაცია, დისკუსია, პრაქტიკული/თეორიული დავალების შესრულება, სამუშაო ჯგუფში მუშაობა, დისკუსიაში მონაწილეობა, კაზუსის ამოხსნა და სხვ.). შეფასების მეთოდი/მეთოდები იზომება შეფასების კრიტერიუმებით ანუ შეფასების მეთოდის საზომი ერთეულით, რითაც დგინდება სწავლის შედეგების მიღწევის დონე. შეფასების თითოეულ ფორმასა და კომპონენტს შეფასების საერთო ქულიდან (100 ქულა) განსაზღვრული აქვს ხვედრითი წილი საბოლოო შეფასებაში, რაც აისახება კონკრეტულ სილაბუსში და ეცნობება დოქტორანტს სასწავლო სემესტრის დასაწყისში. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისას დოქტორანტის შუალედური და დასკვნითი შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარის ხვედრითი წილი აისახება კონკრეტულ სილაბუსში და ეცნობება დოქტორანტს სასწავლო სემესტრის დასაწყისში. ყოველივე აღნიშნული დეტალიზებულად და თავისებურებების გათვალისწინებით გაწერილია თითოეული სასწავლო კურსის სილაბუსში. თითოეული სასწავლო კომპონენტის სილაბუსებში მითითებულია სავალდებულო და დამატებითი ლიტერატურა, რომლებიც უახლესი წყაროები. სააკრედიტაციო განაცხადის თანდართული მასალებიდან ირკვევა, რომ დაწესებულება ყოველწლიურად უზრუნველყოფს პროგრამის საჭიროების მიხედვით ძირითადი სასწავლო და ცალკეული დამატებითი, დამხმარე სასწავლო მასალების შესყიდვას/განახლებას. გარდა ამისა პროფესორ მასწავლებლების პერსონალური ბიოგრაფიული მონაცემებიდან(CV-დან) და ბოლო 5 წლის განმავლობაში სამეცნიერო პუბლიკაციებიდან ჩანს, რომ სწავლება ხორციელდება უახლესი ინფორმაციის დამუშავების, კვლევის შედეგად მიღებული აქტუალურ ცოდნაზე დაყრდნობით. მთლიანობაში სილაბუსებში მითითებული სავალდებულო ლიტერატურა და სხვა სასწავლო მასალა შეესაბამება კურსის სწავლის შედეგებს, მიმართულების/დარგის აქტუალურ მიღწევებს და ასევე ითვალისწინებს უახლეს კვლევებს მოცემულ სფეროში/დარგში და უზრუნველყოფს პროგრამის თანამედროვე მოთხოვნებთან შესაბამისობას.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა და სასწავლო კომპონენტების

<p>სილაბუსები;</p> <ul style="list-style-type: none"> • თსუ აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის № 100/2019 დადგენილება „საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის დამტკიცების შესახებ“; • პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტის 2020 წლის ოქმები; • თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ანგარიში ბარსელონას ავტონომიურ უნივერსიტეტში ვიზიტის შესახებ - დანართი 17; • გამოკითხვების შედეგები; • თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ანგარიში ბარსელონას ავტონომიურ უნივერსიტეტში ვიზიტის შესახებ; • სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი; • სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა; • სტუდენტთა გამოკითხვების ანალიზი და საგნობრივი და სემესტრული შედეგების ანალიზი; • სასაწავლო კურსების სწავლის შედეგების (მიღებული შეფასების) შეფასების შედეგები; • პროგრამის განხორციელებაში ჩართულ პირებთან, სტუდენტებთან, კურსდამთავრებულებთან და დამსაქმებლებთან ინტერვიუს შედეგები.
<p>რეკომენდაციები:</p> <p style="text-align: center;">-</p>
<p>რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის</p> <p style="text-align: center;">-</p>
<p>საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):</p> <p style="text-align: center;">-</p>
<p>მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)</p> <p>საკრედიტაციოდ წარმოდგენილი საგანმანათლებლო პროგრამის მნიშვნელოვანი მიღწევებისა და/ან პროგრესის დინამიკა შეიძლება წარმოდგენილი იქნას ორ ნაწილად. პირველი, 2011 წლის აკრედიტაციის შედეგად სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის რეკომენდაციების შესაბამისად განხორციელებული ცვლილებები და მეორე, ეროვნულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს განახლების გამო პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების გადაწყობა სწავლის შედეგების სამდონიან სისტემაზე. შედეგად, რეაკრედიტაციისათვის წარმოდგენილ პროგრამაში, 2020 წელს, ძირითადი ცვლილება შეეხო პროგრამისა და მისი შემადგენელი ნაწილის, სილაბუსების, მიზნებისა და სწავლის შედეგების გადაწყობას.</p> <p>პირველ ნაწილთან დაკავშირებით სამართლის სადოქტორო პროგრამაში, აკრედიტაციის მიღების შემდგომ, პირველი ცვლილება შევიდა 2017 წელს სსიპ - ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის უმაღლესი განათლების აკრედიტაციის საბჭოს რეკომენდაციების საფუძველზე. აღნიშნული ცვლილებების თანახმად სასწავლო გეგმაში შეტანილი იქნა ცვლილებები: პროგრამა მოიცავდა 180 კრედიტს, მათ შორის 120 კრედიტი კვლევითი კომპონენტი იყო, ხოლო 60 კრედიტი - სასწავლო. სასწავლო</p>

კომპონენტი შედგებოდა ორი სასემინარო ნაშრომისაგან, თითოეული 20 კრედიტის მოცულობით და არჩევითი საგნებისაგან: აკადემიური წერა, იურიდიული კვლევის მეთოდები, სწავლების თანამედროვე მეთოდები, პროფესორის ასისტენტობა. ზემოაღნიშნულთან ერთად, ცვლილებები შევიდა იმდროინდელ დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებაში. იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებაში ცვლილებები განპირობებული იყო განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის №3 ბრძანებაში შესული ცვლილებებით, რომლის მე-4 მუხლის, მე-8 პუნქტის თანახმად დისერტაცია უნდა შეფასდეს ერთჯერადად (დასკვნითი შეფასებით); შესაბამისად ცვლილებები შევიდა სადისერტაციო ნაშრომის შეფასების წესში და პროცედურაში. 2019 წელს პროგრამაში განხორციელდა საკანონმდებლო აქტების ცვლილებით გამოწვეული კორექტირებები, კერძოდ 180 კრედიტის ნაცვლად პროგრამა გადაეწყო 60 კრედიტის სასწავლო კომპონენტზე და 3 წლიან ვადაზე, განახლდა პროგრამის ხელმძღვანელი, განმახორციელებელი აკადემიური პერსონალი.

მეორე ნაწილთან დაკავშირებით, 2020 წელს, სამართლის ახალი დარგობრივი მახასიათებლის შემუშავების შემდგომ, განახლებიდან გამომდინარე, აუცილებელი გახდა პროგრამის მიზნებისა და სწავლის შედეგების გადაწყობა.

შეფასება

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.4 პრაქტიკული, სამეცნიერო/კვლევითი/შემოქმედებითი/საშემსრულებლო და ტრანსფერული უნარების განვითარება

პროგრამა უზრუნველყოფს, სწავლის შედეგების შესაბამისად, სტუდენტთა პრაქტიკული, სამეცნიერო/კვლევითი/შემოქმედებითი/საშემსრულებლო და ტრანსფერული უნარების განვითარებას და/ან მათ კვლევით პროექტებში ჩართვას.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

პროგრამა თავისი სპეციფიკის გათვალისწინებით ძირითადად ჩამოყალიბებულია სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობისთვის დაინტერესებული პირის მოსამზადებლად. შესაბამისად მისი ყველა კომპონენტი ორიენტირებულია უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში აკადემიური და ზოგადად სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობისთვის მოსამზადებლად. ამ მიზნით სათანადო მოცულობით, შინაარსითა და აქტივობებით შემუშავებულია სასწავლო კურსები, რომლებშიც სინთეზირებულია თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები. სავალდებულო თეორიული მოსამზადებელი კურსებთან (იურიდიული კვლევის მეთოდები, სემინარები) ერთად გათვალისწინებულია პრაქტიკული კომპონენტი პროფესორის ასისტენტობა. აღნიშნული სასწავლო კომპონენტები ორიენტირებული არიან დოქტორანტი მოამზადონ სააუდიტორიო მუშაობისთვის და დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობისთვის.

წარმოდგენილი მიდგომა სადოქტორო განათლების საფეხურზე უზრუნველყოფს სტუდენტებისთვის სათანადო პრაქტიკული უნარების გამომუშავებას და მათ შესაბამის აქტივობებში ჩართვის გზით განვითარებას.

პროგრამა შეიცავს სავალდებულო სამეცნიერო-კვლევით კომპონენტს სადისერტაციო ნაშრომს. მოცემული კომპონენტის განხორციელება რეგულირდება სპეციალურად ამ მიზნისთვის შემუშავებული „თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულებით“. დისერტაცია წარმოადგენს სამეცნიერო ნაშრომს, რომელსაც დოქტორანტი იცავს დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად. დისერტაცია უნდა ასახავდეს კვლევის დასაბუთებულ შედეგებს და ქმნიდეს ახალ ცოდნას. სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის წინაპირობას წარმოადგენს დოქტორანტის მიერ სადისერტაციო ნაშრომთან დაკავშირებული მინიმუმ 2 სამეცნიერო-კვლევითი პროექტის მომზადება. დოქტორანტი სამეცნიერო-კვლევითი პროექტის ბეჭდურ და ელექტრონულ ვერსიებს სამეცნიერო ხელმძღვანელის რეკომენდაციის საფუძველზე წარუდგენს ფაკულტეტის დოქტორანტურის სამდივნოს. სამეცნიერო-კვლევითი პროექტის ზეპირი განხილვა/პრეზენტაცია ტარდება პროგრამის ხელმძღვანელის, დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელის და შესაბამისი ფაკულტეტის წარმომადგენლების ჩართულობით. ზემოთ აღნიშნული დებულების მე-10 მუხლი განსაზღვრავს დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელის მიმართ მინიმალურ მოთხოვნებს. კერძოდ, მოცემული მუხლის მე-3 პუნქტი ადგენს, რომ დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელს უნდა ჰქონდეს სამართლის დოქტორის აკადემიური ხარისხი, დოქტორანტის სადისერტაციო თემასთან დაკავშირებულ სამეცნიერო დარგში (სპეციალობაში, მიმართულებაში) კვლევის გამოცდილება და შესაბამისი პუბლიკაციები ბოლო 10 წლის განმავლობაში. დასაშვებია დოქტორანტს ყავდეს ერთზე მეტი ხელმძღვანელი.

ზემოთ აღნიშნული წესი დეტალურად განსაზღვრავს კვლევითი კომპონენტის, სადოქტორო ნაშრომის შესრულებასთან (ნაშრომის ტექნიკური პარამეტრების ჩათვლით), დაცვასთან და შეფასებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

გარდა პროგრამით გათვალისწინებული სამეცნიერო-კვლევითი კომპონენტისა, დაწესებულება უზრუნველყოფს კურიკულუმის გარე სამეცნიერო კვლევითი ღონისძიებების ორგანიზებას, მასპინძლობას და სტუდენტებისა და პერსონალის მონაწილეობას. ასე მაგალითად: ბერლინის ჰუმბოლდტის უნივერსიტეტისა და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტებს შორის, პროგრამის „Netzwerk Ost-West“ ფარგლებში 1996 წელს საფუძველი ჩაეყარა სტუდენტთა გაცვლით იურიდიულ სემინარ-კონფერენციას, რომლის ხანგრძლივობა ორ კვირას შეადგენს. სემინარის პირველი ნაწილი ტარდება თბილისში, მეორე ნაწილი კი ბერლინში.

2015 წლის შემოდგომის სემესტრიდან 2018 წლის შემოდგომის სემესტრის ჩათვლით სტუდენტური კონფერენციები ტარდებოდა შემდეგი 4 მიმართულებებით: ა) სამოქალაქო სამართლის მიმართულება; ბ) სისხლის სამართლის მიმართულება; გ) საჯარო სამართლის მიმართულება; დ) საერთაშორისო სამართლის მიმართულება; 2018 წლის გაზაფხულის სემესტრიდან ზემოთ ჩამოთვლილ ოთხ მიმართულებას დაემატა კონფერენცია სამართლის მეთოდებისა და ისტორიის მიმართულებით. ამრიგად, იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტური თვითმმართველობა ორგანიზებას უწევს სტუდენტურ კონფერენციებს 5 მიმართულებით. სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციის თემატიკა

განისაზღვრება მიმართულებების მიხედვით და მონაწილეობის მსურველებს, შესაბამისი სექციის ფარგლებში, შეუძლიათ მათთვის სასურველი თემის შერჩევა. სამეცნიერო კონფერენცია ტარდება ორ ეტაპად: 1. ნაშრომების შეფასება და საუკეთესო ნაშრომების გამოვლენა შესაბამისი მიმართულების პროფესორების მიერ შემდეგ ეტაპზე გადასვლის მიზნით; 2. შერჩეულ მონაწილეთა კონფერენცია. საკონფერენციო ნაშრომის მომზადება და წარმოდგენა ხორციელდება ინდივიდუალურად ერთ ან ორ სექციაში. თეზისების, საკონფერენციო ნაშრომების და პრეზენტაციების შეფასებას ახორციელებს თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის აკადემიური პერსონალი. სამეცნიერო-კვლევით პროექტში ჩართვის შემთხვევაში სტუდენტს ხელმძღვანელობას უწევს დარგის კვალიფიციური პირი, რომელიც შეაფასებს სტუდენტის საქმიანობას.

ასევე საინტერესოა ფაკულტეტის ბეჭდური გამოცემები: ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ნაციონალური ცენტრის ორენოვანი, საერთაშორისო სარედაქციო კოლეგიის მქონე პერიოდული გამოცემა „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა. წელიწდეული“, იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტური სამეცნიერო ჟურნალი - „თსუ სამართლის მიმოხილვა“, იურიდიული ფაკულტეტის სისხლის სამართლის მიმართულების პერიოდული გამოცემა - „სისხლის სამართლის ჟურნალი“, რომლებშიც სამეცნიერო სტატიების გამოქვეყნების შესაძლებლობა აქვთ სამივე საფეხურის სტუდენტებს.

პერსონალის ბიოგრაფიული მონაცემები და სამეცნიერო კვლევითი საქმიანობის შესახებ მიღებული ინფორმაცია, ცხადყოფს რომ სტუდენტის პრაქტიკული თუ კვლევითი ხასიათის პროექტებში მონაწილეობისას ხელმძღვანელობას უწევს დარგის კვალიფიციური პირები, რომელთაც შეუძლიათ სტუდენტის საქმიანობის შეფასება და განმავითარებელი რეკომენდაციების მიცემა.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა და სილაბუსები;
- „თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება“;
- აკადემიური და მოწვეული პერსონალის CV-ები და ბოლო 10 წლის განმავლობაში სამეცნიერო კვლევითი აქტივობების შესახებ მონაცემები;
- თანამშრომლობის შესახებ მემორანდუმები;
- სტუდენტთა გამოკითხვის შედეგები;
- სამეცნიერო-კვლევითი პროექტი
[<https://www.tsu.ge/ge/faculties/law/news/Q1p5OCN9F5-4-bNSY/?p=27>];
- სტუდენტთა სამეცნიერო-კვლევით პროექტებში ჩართულობის შესახებ მონაცემები;
- „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა. წელიწდეული“ -
<http://ncadr.tsu.ge/geo/4/resursebi/publikaciebi>

რეკომენდაციები:

-

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

-

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

-

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

-

შეფასება

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.5 სწავლება-სწავლის მეთოდები

პროგრამა ხორციელდება სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლება-სწავლის მეთოდების გამოყენებით. სწავლება-სწავლის მეთოდები შეესაბამება სწავლების საფეხურს, კურსის შინაარსს, სწავლის შედეგებს და უზრუნველყოფს მათ მიღწევას.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

საკრედიტაციოდ წარმოდგენილი სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის მე-4 ნაწილი დათმობილია სწავლება-სწავლის მეთოდების აღწერას. სწავლებისთვის გამოიყენება ისეთი მეთოდები და აქტივობები, როგორცაა: ლექცია, სემინარი, ელექტრონული რესურსით სწავლება, ელექტრონული სწავლება, სამუშაო ჯგუფში მუშაობა, პრაქტიკული მუშაობა და სხვ. პროგრამით განსაზღვრულია, რომ თითოეული სასწავლო კურსის სილაბუსი ითვალისწინებს სასწავლო კურსის მიზნის მისაღწევ გზებს (მეთოდებს), რაც სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლების პრინციპებს ეფუძნება. სწავლების მეთოდების შერჩევისას გაითვალისწინება სასწავლო კურსის სპეციფიკა, მოცულობა, მიზანი და სავარაუდო შედეგი - რა უნდა იცოდეს და რისი გაკეთება შეძლოს სტუდენტმა. სასწავლო კურსის სილაბუსებით გათვალისწინებული სწავლება-სწავლის მეთოდები ხელს უწყობს კონკრეტული მასალის ათვისებას და ავითარებს სტუდენტის ტრანსფერულ უნარებს. აქტივობების სახით სწავლება-სწავლის მეთოდი შეიძლება მოიცავდეს შესაბამის აქტივობებს: დისკუსია/დებატები, თანამშრომლობითი (cooperative) სწავლება, ჯგუფური (collaborative) მუშაობა, დემონსტრირება, ახსნა-განმარტება, ვერბალური ანუ ზეპირსიტყვიერება, დედუქცია, ინდუქცია, ანალიზი, გონებრივი იერიში, შემთხვევების ანალიზი (Case study), პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება (PBL) და სხვა. სწავლება-სწავლის პროცესში გამოყენებული აქტივობები ერთმანეთს ავსებენ და ერთმანეთში გადადიან. პროგრამის განმახორციელებელი აკადემიური და მოწვეული პერსონალი შესაძლოა იყენებდეს ზემოთხამოთვლილ ერთ ან რამდენიმე აქტივობას ან ნებისმიერ სხვა აქტივობას კონკრეტული სასწავლო ამოცანიდან გამომდინარე.

ეროვნული კვალიფიკაციების ჩარჩოს, საგანმანათლებლო პროგრამის, სასწავლო

კურსის სილაბუსების შინაარსის, სწავლება-სწავლის მეთოდების, თემატიკის აქტივობებისა და მეთოდების შედარების, სასწავლო პროცესში ჩართულ და დაინტერესებულ პირებთან ინტერვიუს გზით იკვეთება, რომ პერსონალის მიერ გამოყენებულია, უმაღლესი განათლების მეორე საფეხურისთვის ვალიდური, შემოქმედებითი, სისტემური და ანალიტიკური ცოდნის და უნარების უზრუნველყოფელი მეთოდები, დაცულია სასწავლო კურსის თავისებურებები/სპეციფიკა (თეორიული და პრაქტიკული ხასიათი), თითოეული სასწავლო კურსის სწავლება-სწავლის მეთოდები შეესაბამება აკადემიური უმაღლესი განათლების სადოქტორო საფეხურს, კურსის შინაარსს, სწავლის შედეგებს და უზრუნველყოფს მათ მიღწევას.

დაწესებულებას გააჩნია დიდი გამოცდილება და პრაქტიკა სტუდენტთა მხარდაჭერის უზრუნველყოფისათვის. იურიდიულ ფაკულტეტზე, თითოეული სტუდენტი ახორციელებს საკუთარი ინდივიდუალური ცხრილის ფორმირებას (ირჩევს დისციპლინას, ნაკადს, დროს, სემინარის ხელმძღვანელს და ა.შ.). ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას, სამართლის სადოქტორო პროგრამის სქემის ფარგლებში, ადგენს დოქტორანტი სამეცნიერო ხელმძღვანელთან და სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელთან შეთანხმებით. Lms.tsu.ge-ის პლატფორმის ბაზაში, კორესპონდენციის მეშვეობით, სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს მიიღოს ინფორმაციული მხარდაჭერა სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის ან სტუდენტთა მომსახურების ჯგუფის თანამშრომლებისაგან. თითოეული სტუდენტი პროგრამის მოთხოვნების ფარგლებში სარგებლობს არჩევანის თავისუფლებით, რათა მოახდინოს სასურველი ინდივიდუალური ცხრილის შედგენა.

დაწესებულების ადმინისტრაციულ, დამხმარე და აკადემიურ პერსონალს აქვს გამოცდილება მოქნილად მიუსადაგონ ინდივიდუალური საჭიროების მქონე სტუდენტებს სწავლება-სწავლის მეთოდები, საჭიროებისას შეიმუშაონ და განახორციელონ სემესტრული ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა. მიუხედავად არსებული პრაქტიკისა, ფორმალურ დონეზე არასაკმარისად არ არის ჩამოყალიბებული ინდივიდუალური საჭიროების სტუდენტებისთვის ინდივიდუალური პროგრამის შედგენის მკაფიო და დეტალური წესები.

პროგრამა ითვალისწინებს უცხოელი სტუდენტების პროგრამაზე დაშვების შესაძლებლობას. დოქტორანტობის კანდიდატი, რომელსაც ქართულენოვან პროგრამაზე სურს სწავლა და მისი მშობლიური ენა არ არის ქართული, წარმოადგენს ქართული ენის B2 დონის დამადასტურებელ სერტიფიკატს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), ან ჩააბარებს გამოცდას ქართულ ენაში. მოცემულ ეტაპზე უცხოელი სტუდენტების სიმწირის გამო არ არსებობს შესაბამისი კულტურულ და/ან სხვა საჭიროებების სწავლება-სწავლის და შეფასების მეთოდების ჩამოყალიბებისათვის პირობების უზრუნველყოფის აუცილებლობა, თუმცა აკადემიური და მოწვეული პერსონალის გამოცდილება და საერთაშორისო აქტივობები, იძლევა იმის სარწმუნო განცდას, რომ აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალი მარტივად შეძლებს ასეთი სტუდენტების კულტურული და/ან სხვა საჭიროებების სწავლება-სწავლის და შეფასების მეთოდების ჩამოყალიბებას.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა და სილაბუსები;

<ul style="list-style-type: none"> • თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება; • სტუდენტთა მხარდაჭერის ღონისძიებები; • სტუდენტთა გამოკითხვის შედეგები; • სასწავლო პროცესში ჩართულ პირებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან ინტერვიუს შედეგები.
რეკომენდაციები:
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)
<p>შეფასება</p> <p>☒ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან</p>

<p>2.6. სტუდენტების შეფასება</p>
<p>სტუდენტების შეფასება ხორციელდება დადგენილი პროცედურების მიხედვით, გამჭვირვალეა და კანონმდებლობასთან შესაბამისი.</p>
<p>სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი</p> <p>პროგრამაში გათვალისწინებული სტუდენტის შეფასების სისტემის რეგულაციურ ჩარჩოს ქმნის დაწესებულების აკადემიური საბჭოს 2011 წლის 25 ივლისის „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესის მარეგულირებელი წესის დამტკიცების შესახებ“ № 77 დადგენილება. საგანმანათლებლო პროგრამის მე-5 მუხლი მოიცავს სტუდენტის ცოდნის შეფასების ზოგადი ფარგლების აღწერას/სისტემას. აღნიშნული სისტემის ძირითადი განმაპირობებელი ფაქტორი არის პროგრამის განხორციელებისას სტუდენტის სწავლის შედეგის მიღწევის დონის შეფასება „უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებით გაანგარიშების წესის შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2007 წლის 5 იანვრის №3 ბრძანებით დამტკიცებული მოთხოვნების გათვალისწინებით. პროგრამით განსაზღვრულია, რომ სასწავლო კომპონენტის დაუფლება სწავლების პროცესში ითვალისწინებს სტუდენტთა აქტიურ მონაწილეობას და ეფუძნება შეძენილი ცოდნის</p>

უწყვეტი შეფასების პრინციპს. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო კომპონენტში სტუდენტის სწავლის შედეგის მიღწევის დონის შეფასება მოიცავს შეფასების შუალედურ (ერთჯერად ან მრავალჯერად) და დასკვნით შეფასებას, რომელთა ჯამი წარმოადგენს საბოლოო შეფასებას (100 ქულა). შუალედური და დასკვნითი შეფასება (შეფასების ფორმები) მოიცავს შეფასების კომპონენტს/კომპონენტებს, რომელიც განსაზღვრავს დოქტორანტის ცოდნის ან/და უნარის ან/და კომპეტენციების შეფასების ხერხს/ხერხებს (ზეპირი/წერიითი გამოცდა, ზეპირი/წერიითი გამოკითხვა, საშინაო დავალება, პრაქტიკული/თეორიული სამუშაო და სხვ.). შეფასების კომპონენტი აერთიანებს შეფასების ერთგვაროვან მეთოდებს (ტესტი, ესე/ესეი, დემონსტრირება, პრეზენტაცია, დისკუსია, პრაქტიკული/თეორიული დავალების შესრულება, სამუშაო ჯგუფში მუშაობა, დისკუსიაში მონაწილეობა, კაზუსის ამოხსნა და სხვ.). შეფასების მეთოდი/მეთოდები იზომება შეფასების კრიტერიუმებით ანუ შეფასების მეთოდის საზომი ერთეულით, რითაც დგინდება სწავლის შედეგების მიღწევის დონე. შეფასების თითოეულ ფორმასა და კომპონენტს შეფასების საერთო ქულიდან (100 ქულა) განსაზღვრული აქვს ხვედრითი წილი საბოლოო შეფასებაში, რაც აისახება კონკრეტულ სილაბუსში და ეცნობება დოქტორანტს სასწავლო სემესტრის დასაწყისში. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელებისას დოქტორანტის სასწავლო კომპონენტის შუალედური და დასკვნითი შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარის ხვედრითი წილი აისახება კონკრეტულ სილაბუსში და ეცნობება დოქტორანტს სასწავლო სემესტრის დასაწყისში. პროგრამის შემადგენელი თითოეული სასწავლო კურსი, სილაბუსის მიხედვით უზრუნველყოფილია სტუდენტის შეფასების ინდივიდუალური მეთოდებით, ხერხებით, აქტივობებით და კრიტერიუმებით. სასწავლო კურსის თეორიული თუ პრაქტიკული ხასიათის, შინაარსის, სწავლების-სწავლის და შეფასების გზების გათვალისწინებით, ვლინდება, რომ აკადემიური პერსონალი (მათ შორის მოწვეული პერსონალი) უზრუნველყოფს თითოეული სასწავლო კურსის შეფასების კომპონენტებისა და მეთოდების შესაბამისობას ამ კურსის სწავლის შედეგებთან. აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, რომელიც უზრუნველყოფს პროგრამით გათვალისწინებულ კომპონენტებს წარმოადგენენ მრავალწლიანი გამოცდილების, მაღალი კვალიფიკაციის მქონე პედაგოგებს, რომლებიც რეგულარულად მონაწილეობენ სამეცნიერო/კვლევით, ტრენინგებსა და სემინარებში, რომლებიც ორგანიზებულია დამსაქმებლის ან პარტნიორი დაწესებულებების მიერ.

წარმოდგენილი დოქტორანტურის სასწავლო კომპონენტის ნაწილში სტუდენტთა შეფასების გასაჩივრება ექვემდებარება საერთო საუნივერსიტეტო წესებს და მასზე ვრცელდება აკადემიური საბჭოს 2011 წლის 25 ივლისის „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესის მარეგულირებელი წესის დამტკიცების შესახებ“ № 77 დადგენილების პირობები. დებულება დეტალურად არეგულირებს შეფასების გასაჩივრების წესს, რითაც უმეტესწილად უზრუნველყოფილია სტუდენტის ინტერესი მიიღოს უკუკავშირი სწავლის შედეგებზე, ინფორმაცია საკუთარი ძლიერი და სუსტი მხარეებისა და შედეგების გაუმჯობესების შესახებ. სადოქტორო პროგრამის სტუდენტთან მიმართებაში

დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამის კვლევითი კომპონენტის სადისერტაციო ნაშრომის შეფასება წარმოებს „უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებით გაანგარიშების წესის შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2007 წლის 5 იანვრის №3 ბრძანებით დამტკიცებული შეფასების სისტემის

შესაბამისად. დისერტაცია ფასდება იმავე ან მომდევნო სემესტრში, რომელშიც დოქტორანტი დაასრულებს მასზე მუშაობას. ამასთან, დისერტაცია ფასდება ერთჯერადად, დასკვნითი შეფასებით. დისერტაციის დაცვა წარმოებს სადისერტაციო კომისიის სხდომაზე საჯაროდ. სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის კომისიის წევრების მიერ დისერტაციის შეფასება ხდება კონფიდენციალურად, ასქულიანი სისტემით. დისერტაციის საბოლოო შეფასებისათვის სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის კომისიას გამოყავს ქულათა საშუალო არითმეტიკული (მიღებული ქულების ჯამი გაყოფილი კომისიის წევრთა რაოდენობაზე). დისერტაცია ფასდება 5 დადებითი და ორი უარყოფითი შეფასებით. არადამაკმაყოფილებელი (insufficienter) შეფასების მიღების შემთხვევაში დოქტორანტს უფლება ეძლევა ერთი წლის განმავლობაში წარადგინოს გადამუშავებული სადისერტაციო ნაშრომი. სრულიად არადამაკმაყოფილებელი (sub omni canone) შეფასების მიღების შემთხვევაში დოქტორანტი კარგავს იგივე სადისერტაციო ნაშრომის წარდგენის უფლებას.

დოქტორანტურის დებულებით განსაზღვრულია დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელის უფლება-მოვალეობები და ფუნქციები (მე-10 მუხლი). სამეცნიერო ხელმძღვანელი კონტროლს უწევს დოქტორანტის სასწავლო და კვლევითი კომპონენტების შესრულებას და ამასთან ერთად კონსულტაციას უწევს დოქტორანტს სასწავლო და კვლევითი პროცესის დაგეგმვისას. შესაბამისად, სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა ითვალისწინებს დოქტორანტის პროგრესის პერიოდულ შეფასებას მისი სამეცნიერო ხელმძღვანელის მიერ.

დოქტორანტურის დებულების მე-15 მუხლით განსაზღვრულია, რომ სადისერტაციო ნაშრომის წარდგენამდე დოქტორანტი, ფაკულტეტის მიერ ელექტრონულ პროგრამაში (მაგ.: e-Learning) საგანგებოდ გახსნილ ველში ტვირთავს სადისერტაციო ნაშრომის ელექტრონულ ვერსიას, აკადემიური კეთილსინდისიერების გადამოწმების მიზნით. პლაგიატის შემოწმების ანგარიში გადაეგზავნება დოქტორანტის სამეცნიერო ხელმძღვანელის, რომელიც აფასებს ნაშრომს და პლაგიატის არსებობაზე ექვის გაჩენის შემთხვევაში აცნობებს ფაკულტეტის ადმინისტრაციას. დოქტორანტს წერილობითი ფორმით ეგზავნება ინფორმაცია განხილვის თარიღის შესახებ. დოქტორანტი ესწრება საკითხის განხილვას, სადაც სარგებლობს სიტყვის უფლებით. დოქტორანტს უფლება აქვს მიაწოდოს კომისიას თავის ხელთ არსებული ინფორმაცია და მტკიცებულებები საკუთარი პოზიციის დასაცავად. გარდა აღნიშნულისა, ამავე დებულების მე-17 მუხლი ითვალისწინებს სადისერტაციო ნაშრომის რეცენზირებას, რომელსაც ფაკულტეტის დეკანის წარდგინების საფუძველზე ამტკიცებს საუნივერსიტეტო სადისერტაციო საბჭო. რეცენზენტს, შესაბამისი არგუმენტაციის საფუძველზე, მინიჭებული აქვს უფლებამოსილება გასცეს ისეთი რეკომენდაციები, როგორცაა: დისერტაციის დაცვაზე დაშვების ან არდაშვების შესახებ.

დოქტორანტურის დებულების მე-18 მუხლის თანახმად, თითოეული სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის მიზნით, ფაკულტეტის საბჭოს გადაწყვეტილების საფუძველზე, ფაკულტეტის დეკანის წარდგინებით, საუნივერსიტეტო სადისერტაციო საბჭო ამტკიცებს სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის კომისიას, რომელიც შედგება არანაკლებ შვიდი წევრისგან და შესაბამისი მიმართულების (დარგის, სპეციალობის) პროფესორების, ასოცირებული პროფესორებისა და ასისტენტ-პროფესორებისაგან ან/და უნივერსიტეტის დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის შესაბამისი მიმართულების (დარგის, სპეციალობის) უფროსი მეცნიერი თანამშრომლებისა და მთავარი მეცნიერი

თანამშრომლებისაგან. მოცემულ ჭრილში, განსაკუთრებულ ყურადღებას გამჭვირვალობისა და ობიექტურობის კუთხით იმსახურებს ამავე დებულების მე-19 მუხლის მე-3 პუნქტის დებულება, რომლის თანახმად, სადისერტაციო კომისიის შემადგენლობაში შესაბამისი მიმართულების (დარგის, სპეციალობის) არანაკლებ 1 წარმომადგენლის (საქართველოდან ან/და უცხოეთიდან, რომელსაც უნივერსიტეტში არ უკავია აკადემიური თანამდებობა) შეყვანა სავალდებულოა.

დოქტორანტურის დებულების მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად დისერტაციის დაცვა არის საჯარო და ინფორმაცია დისერტაციის დაცვის შესახებ ქვეყნდება დისერტაციის დაცვამდე არანაკლებ ერთი კვირით ადრე უნივერსიტეტის (იურიდიული ფაკულტეტის) ვებგვერდზე. სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის კომისიის თავმჯდომარე დოქტორანტს კომისიის დასკვნას (შეფასებას) აცნობს ზეპირად. სადისერტაციო ნაშრომის საბოლოო შეფასება გასაჩივრებას არ ექვემდებარება. შეფასების მეთოდი/მეთოდები იზომება შეფასების კრიტერიუმებით ანუ შეფასების მეთოდის საზომი ერთეულით, რითაც დგინდება სწავლის შედეგების მიღწევის დონე.“ აქედან გამომდინარე დასტურდება, რომ, სადისერტაციო ნაშრომების დაცვა ხდება უსდ-ში არსებული სადისერტაციო ნაშრომის შეფასებისა და დაცვის პროცედურების მიხედვით კომისიური წესით საჯაროდ.

საკრედიტაციო განაცხადის თანდართული მასალებიდან (თსუ იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის 2014-2019 წლის ანგარიშები - დანართი 10) და თვითშეფასებაში მოყვანილი სტატისტიკიდან ირკვევა, რომ დაწესებულება რეგულარულად ატარებს შეფასების სისტემის მონიტორინგს და შეფასებას, რაც იძლევა საფუძველს დავასკვნათ, რომ ხორციელდება შეფასების შედეგების ანალიზი და მისი გამოყენება სწავლების პროცესის გასაუმჯობესებლად.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- თსუ აკადემიური საბჭოს 2011 წლის 25 ივლისის დადგენილება № 77 „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სასწავლო პროცესის მარეგულირებელი წესის დამტკიცების შესახებ“;
- თსუ წარმომადგენლობითი საბჭოს 2009 წლის 18 ივნისის სხდომაზე (ოქმი N20) დამტკიცებული „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრის დებულება“;
- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა და სილაბუსები;
- იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება;
- აკადემიური და მოწვეული პერსონალის CV-ბი და სხვადასხვა ღონისძიებებში მონაწილეობის შესახებ ინფორმაცია - დანართი 16;
- ელექტრონული პლატფორმა: e-Learning.
- სასწავლო კურსების შეფასების შედეგების ანალიზის დოკუმენტი;
- თსუ იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის 2014-2019 წლის ანგარიშები - დანართი 10;
- სასწავლო პროცესში ჩართულ პირებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან ინტერვიუს შედეგები;
- იურიდიული ფაკულტეტის ვებგვერდი -

<https://www.tsu.ge/ka/faculty/%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%A0%E1%83%98%E1%8>

[3%93%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%98%20%E1%83%A4%E1%83%90%E1%83%99%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%A2%E1%83%98/9](#)

რეკომენდაციები:

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

1. სასურველია სადოქტორო პროგრამის საფეხურის სასწავლო კომპონენტის ნაწილში სტუდენტის შეფასების გასაჩივრების წესი გაიწეროს განცალკევებულად.

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

გამჭვირვალობისა და ობიექტურობის ხელშეწყობის კუთხით სადისერტაციო ნაშრომის დაცვის კომისიის შემადგენლობაში, შესაბამისი მიმართულების (დარგის, სპეციალობის) წარმომადგენელი საქართველოდან ან/და უცხოეთიდან (რომელსაც უნივერსიტეტში არ უკავია აკადემიური თანამდებობა) არანაკლებ 1 წევრის შეყვანის აუცილებლობის დადგენა.

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

შეფასება

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა	✓			

3. სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა

პროგრამა უზრუნველყოფს სტუდენტზე ორიენტირებული გარემოს შექმნას, შესაბამისი სერვისების შეთავაზებით; ხელს უწყობს სტუდენტების მაქსიმალურ ინფორმირებას, ახორციელებს მრავალფეროვან ღონისძიებებს და ხელს უწყობს სტუდენტების ჩართულობას ადგილობრივ და/ან საერთაშორისო პროექტებში.

3.1 სტუდენტთა საკონსულტაციო მომსახურება

სტუდენტი იღებს სასწავლო პროცესის დაგეგმვაზე, აკადემიური მიღწევების გაუმჯობესებაზე, დასაქმებაზე სათანადო კონსულტაციას და კარიერულ განვითარებასთან დაკავშირებით მხარდაჭერას.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

თსუ-ში მოქმედი საგანმანათლებლო პროგრამების შესახებ ინფორმაცია მოცემულია კატალოგში, რომელიც განთავსებულია ვებგვერდზე www.tsu.ge. იურიდიული ფაკულტეტის ადმინისტრაცია სამართლის სადოქტორო პროგრამის სტუდენტებს აწვდის ინფორმაციას კურიკულუმის შესახებ და უწევს კონსულტაციას სასწავლო პროცესის ინდივიდუალური სასწავლო პროცესის დაგეგმვის შესახებ. აღნიშნული კონსულტაცია ხორციელდება სტუდენტთან ინდივიდუალურად შეთანხმებულ დროს ან ელექტრონული ფოსტით.

სასწავლო პროცესის მართვის ელექტრონული სისტემის www.lms.ge-ის მეშვეობით სტუდენტები იღებენ საჭირო ინფორმაციას სასწავლო პროცესთან დაკავშირებით.

ფაკულტეტის მართვის სამსახურის უფროსი სპეციალისტი აწვდის სტუდენტს ინფორმაციას პროცესის დაგეგმვაზე, აკადემიური მიღწევების გაუმჯობესებაზე.

თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან 2014 წლიდან ფუნქციონირებს კურსდამთავრებულებთან და დამსაქმებლებთან ურთიერთობის ოფისი და კარიერული მხარდაჭერის ოფისი, რომლებიც სათანადო კონსულტაციას უწევენ სტუდენტებს დასაქმებაზე და კარიერულ განვითარებასთან დაკავშირებით.

სტუდენტები რეგულარულად იღებენ მონაწილეობს საქართველოს მასშტაბით გამართულ იმიტირებულ პროცესებში, პროექტებში, კვლევებში და კონფერენციებში. თსუ-ში ყოველ სემესტრულად ტარდება კონფერენციები. სტუდენტური თვითმართველობის დახმარებით ტარდება საჯარო ლექციები და სხვადასხვა კულტურული ღონისძიებები.

თსუ საქართველოს მასშტაბით ერთ-ერთი გამორჩეულია ინტერნაციონალიზაციის კუთხით, რაც წამყვანი ქვეყნების უნივერსიტეტებთან გაფორმებულ მემორანდუმებში გამოიხატება, ამ კონტაქტების დახმარებით სტუდენტებს შესაძლებლობა აქვთ მონაწილეობა მიიღონ საერთაშორისო იმიტირებულ პროექტებში, კვლევებში, კონფერენციებში და პროექტებში, ისარგებლონ მობილობით.

ამ ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის სტუდენტები ვებგვერდის, ელექტრონული სისტემაში შეტყობინებებით და ფაკულტეტის ადმინისტრაციისგან იღებენ.

ინტერვიუს შედეგად სტუდენტები კმაყოფილებას გამოხატავენ საერთაშორისო და კვლევით პროექტებში მონაწილეობის შესაძლებლობით და უნივერსიტეტის მხრიდან თანადაფინანსების შესაძლებლობით.

ხელმძღვანელთან კონსულტაციების სიხშირე გამომდინარეობს სტუდენტების საჭიროებიდან გამომდინარე და შეხვედრების სიხშირე განსხვავებულია.

აკადემიური თანამდებობრივი სარგოს და დანამატების წესი განსაზღვრულია

აკადემიური საბჭოს 2013 წლის 4 ოქტომბრის დადგენილებით № 112/2013, სადაც მითითებულია, რომ დანამატის გაცემის ერთ-ერთი წინაპირობაა საკონსულტაციო საათების ჩატარება. საკონსულტაციო საათების შესახებ ინფორმაცია მოცემულია სილაბუსებში და მითითებულია ლექტორის საკონტაქტო ინფორმაცია.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- დაწესებულების ვებგვერდი www.tsu.ge
- ელექტრონული სისტემა www.lms.ge
- თსუ-ს წესდება;
- ინტერვიუების შედეგები;
- სამართლის სადოქტორო პროგრამის კატალოგი - <https://www.tsu.ge/ka/faculty/%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%A0%E1%83%98%E1%83%93%E1%83%98%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%98%20%E1%83%A4%E1%83%90%E1%83%99%E1%83%A3%E1%83%9A%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%A2%E1%83%98/programs/227> ;
- იურიდიული ფაკულტეტის დებულება;
- პროგრამის სილაბუსები;
- აკადემიურ პერსონალთან გაფორმებული ხელშეკრულებები;
- სტუდენტური პუბლიკაციების ამსახველი ჟურნალი https://www.tsu.ge/ge/faculties/law/go8knyzegtrnhgfk/grmdy0f2x6gf_8xqy/tsusammimo
- აკადემიური საბჭოს დადგენილება № 112/2013.

რეკომენდაციები:

-

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

-

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

-

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

-

შეფასება

- შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

3.2 მაგისტრანტთა და დოქტორანტთა ხელმძღვანელობა

მაგისტრანტებსა და დოქტორანტებს ჰყავთ კვალიფიციური ხელმძღვანელი.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

სადოქტორო პროგრამის სტუდენტს სადისერტაციო პროგრამის სტუდენტს ჰყავს კვალიფიციური ხელმძღვანელი, საჭიროების შემთხვევაში ერთი ან მეტი თანახელმძღვანელი, რომლებსაც გააჩნიათ საკვლევი თემის შესაბამისი გამოცდილება.(იხ. CV)

სადოქტორო პროგრამის ფარგლებში სტუდენტები შეისწავლიან იურიდიული კვლევის მეთოდებს და ასისტენტობის სავალდებულო კურსს.

ხელმძღვანელის უფლება-მოვალეობები და ხელმძღვანელობის პროცესი ასახულია იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულებასა და „დოქტორანტურის მინიმალურ სტანდარტში“.

თსუ-ში 200-ზე მეტი საგრანტო პროექტია დაფინანსებული, რაც სტუდენტებს ხელს უწყობს განახორციელონ მაღალი ხარისხის ნაშრომების მომზადებას, კვლევების განხორციელების და სტატიების გამოქვეყნებას რეფერირებად ჟურნალებში. მაგალითად SCOPUS-ის ბაზის მონაცემებით მაღალრეიტინგულ/იმპაქტ ფატორიან ჟურნალებში თსუ-ს თანამშრომლების ავტორობით აკრედიტაციის საანგარიშო პერიოდში გამოქვეყნებული იქნა 460 პუბლიკაცია.

თსუ-ში შემუშავებულია მინიმალური სამეცნიერო სტანდარტები, რომლის მიზანია სამეცნიერო ნაშრომების ხარისხის და ინტერნაციონალიზმის ამაღლება. (აკადემიური საბჭოს 2014 წლის 29 დეკემბრის #122-ე დადგენილება).

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტის დოქტორანტურის დებულება;
- ხელმძღვანელების პირადი საქმეები და ბოლო 10 წლის კვლევები;
- ინტერვიუს შედეგები;
- დოქტორანტურის მინიმალური სტანდარტი;
- აკადემიური საბჭოს 2014 წლის 29 დეკემბრის № 122-ე დადგენილება.

რეკომენდაციები:

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

შეფასება

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა	✓			

4. სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა

ადამიანური, მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსები უზრუნველყოფს პროგრამის მდგრად, სტაბილურ, ეფექტიან და ეფექტურ ფუნქციონირებას და განსაზღვრული მიზნების მიღწევას.

4.1 ადამიანური რესურსი

- პროგრამას ახორციელებენ შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე პირები, რომლებსაც აქვთ პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების გამომუშავებისათვის აუცილებელი კომპეტენცია;
- პროგრამის განმახორციელებელი აკადემიური/სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობა და დატვირთვა უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროგრამით განსაზღვრული სასწავლო პროცესის წარმართვას და ასევე, სამეცნიერო-კვლევითი/შემოქმედებითი/საშემსრულებლო საქმიანობისა და სხვა მათზე დაკისრებული ფუნქციების ჯეროვან შესრულებას. აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალს შორის ბალანსი უზრუნველყოფს პროგრამის მდგრადობას;
- პროგრამის ხელმძღვანელს გააჩნია პროგრამის შემუშავებისათვის აუცილებელი ცოდნა და გამოცდილება და უშუალოდაა ჩართული პროგრამის განხორციელებაში;
- პროგრამის სტუდენტები, უსდ-ის მიერ უზრუნველყოფილები არიან სათანადო რაოდენობისა და შესაბამისი კომპეტენციის მქონე ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალით.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამას ახორციელებენ შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე აკადემიური და მოწვეული პერსონალი. თსუ-ის ამა თუ იმ აკადემიურ თანამდებობაზე არჩევა ხდება კონკურსანტის კვალიფიკაციისა და კომპეტენციის შესაბამისობის მიხედვით საკონკურსო თანამდებობასთან. საქართველოს

კანონმდებლობის შესაბამისად, პროფესორი, ასოცირებული ან ასისტენტ-პროფესორის აკადემიურ თანამდებობაზე არჩეული არიან მხოლოდ ის პირები, ვისაც აქვთ დოქტორის აკადემიური ხარისხი, სამეცნიერო-პედაგოგიური მუშაობის შესაბამისი გამოცდილება (პროფესორს არანაკლებ 6 წლის და ასოცირებულ პროფესორს არანაკლებ 3 წლის გამოცდილება).

წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება, რომ სამართლის სადოქტორო პროგრამის განხორციელებაში ჩართულია 22 პროფესორი, 30 ასოცირებული პროფესორი, 1 ასისტენტ-პროფესორი, 11 მოწვეული სპეციალისტი. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ მოწვეული პერსონალის რაოდენობა სასემინარო ჯგუფების სიმრავლიდან გამომდინარეობს. პროგრამის ფაქტობრივად ყველა სავალდებულო სასწავლო კურსი ხორციელდება აფილირებული აკადემიური პერსონალის მიერ.

პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალის საერთო რაოდენობა არის 64. სამართლის სადოქტორო პროგრამაზე ირიცხება 435 აქტიური სტატუსის მქონე სტუდენტი. პროგრამაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალის - პროგრამაზე ჩარიცხული სტუდენტების რაოდენობასთან თანაფარდობა არის დაახლოებით 0,15 აკადემიური პერსონალის რაოდენობა პროგრამაზე ჩარიცხული სტუდენტების რაოდენობასთან მიმართებით არის 0,1. შესაბამისად, ეს თანაფარდობა საკმარისია პროგრამით დასახული მიზნების მისაღწევად. აღსანიშნავია ისიც, რომ უნივერსიტეტში სამართლის სადოქტორო პროგრამაში ჩართული აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალს შორის ბალანსი უზრუნველყოფს პროგრამის მდგრადობას რაც შეადგენს 4,8

უნივერსიტეტში არსებობს „საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალის რაოდენობის დაგეგმვის სარეკომენდაციო მეთოდოლოგია და მოწვეული პერსონალის რაოდენობის განსაზღვრის მეთოდოლოგია, რომლებიც დამტკიცებულია შესაბამისად თსუ-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის 2018 წლის ბრძანება №05/03-ით და რეგულირებულია აკადემიური საბჭოს №119/2018 დადგენილებით.

აღსანიშნავია იურიდიული ფაკულტეტის ავტორიზაციის ერთ-ერთ სამიზნე ნიშნული, რომლითაც განისაზღვრა აკადემიური პერსონალის რაოდენობრივი ზრდა და შესაბამისად მოწვეული პერსონალის შემცირების ტენდენცია. ამ ნიშნულის მიღწევის ვადად დადგენილ იქნა 2024 წელი.

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მისიით გაცხადებული მიზანია რეგიონში ლიდერ კვლევით უნივერსიტეტად და საერთაშორისო სამეცნიერო-საგანმანათლებლო სივრცის ღირსეულ და წარმატებულ სუბიექტად ჩამოყალიბება. აღნიშნული მიზნის მისაღწევად მნიშვნელოვანია კვლევითი და საგანმანათლებლო პროცესების ინტეგრაცია და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის ინტერნაციონალიზაცია. თსუ-ის მიზანია სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების უნივერსიტეტთან ინტეგრაცია სასიკეთოდ ასახოს, როგორც სამეცნიერო-საგანმანათლებლო მიზნებისათვის, ისე უნივერსიტეტისა და თვით ამ ინსტიტუტების მომავალ საქმიანობაზე.

პროგრამის ხელმძღვანელს აქვს კვალიფიციური ცოდნა და გამოცდილება, რათა გაუძღვეს დასახული მიზნებისა და შედეგების განხორციელებას. პროგრამის განხორციელებაში ჩართული ადმინისტრაციული პერსონალის რაოდენობა საკმარისია და ფარავს სამართლის სადოქტორო პროგრამის გასახორციელებლად საჭირო მოთხოვნებს.

უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული, აკადემიური და მოწვეული პერსონალი უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროგრამით განსაზღვრული სასწავლო პროცესის წარმართვას, ასევე, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობისა და მათზე დაკისრებული სხვა ფუნქციების ჯეროვან შესრულებას.

სამართლის სადოქტორო პროგრამის განხორციელებას ხელს უწყობს იურიდიული ფაკულტეტის ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალი. კერძოდ, სასწავლო პროცესთან დაკავშირებული საორგანიზაციო საკითხების მოგვარებას, სტუდენტებისა და აკადემიური პერსონალისათვის სწავლის, სწავლებისა და კვლევისათვის სათანადო პირობების შექმნას ემსახურება ფაკულტეტის შემდეგი ადმინისტრაციული და დამხმარე სტრუქტურული ერთეულები: ბიბლიოთეკა, კანცელარია, სასწავლო პროცესის მართვის სამსახური, სამეცნიერო კვლევებისა და ინტერნაციონალიზაციის სამსახური, სტუდენტთა მომსახურების ცენტრი, რესურსების მართვის სამსახური, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური. მათი საქმიანობის სფერო, მიზნები და ძირითადი ფუნქციები რეგულირდება ფაკულტეტის დებულებით. იურიდიული ფაკულტეტის დამხმარე პერსონალის ძირითადი ნაწილის შერჩევა მოხდა 2007 წელს, კონკურსის წესით, საუნივერსიტეტო კომისიის მიერ, საგანგებოდ შემუშავებული კრიტერიუმების მიხედვით.

აღსანიშნავია, რომ ექსპერტთა ჯგუფისათვის წარმოდგენილი ბიოგრაფიებით ირკვევა, რომ აკადემიური პერსონალის წარმომადგენლები ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში სამეცნიერო თვალსაზრისით ძალიან აქტიურია. ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში მათ განხორციელებული აქვთ სამეცნიერო კვლევები და გამოქვეყნებული აქვთ ნაშრომები.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- თსუ-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის 2018 წლის ბრძანება №05/03 „სსიპ-ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის „საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალის რაოდენობის დაგეგმვის სარეკომენდაციო მეთოდოლოგია“ დამტკიცების შესახებ“
- აკადემიური საბჭოს დადგენილება №119/2018 „ სსიპ – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საბაკალავრო, მაგისტრატურისა და სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამების განსახორციელებლად მოწვეული პერსონალის შერჩევის წესის დამტკიცების შესახებ“
- დადგენილება №64/2018 - სსიპ – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის (პროფესორი, ასოცირებული პროფესორი, ასისტენტ-პროფესორი, ასისტენტი) აფილირების წესისა და პირობების დამტკიცების შესახებ;
- თსუ აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის N100/2019 დადგენილება „საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის დამტკიცების შესახებ“;
- აკადემიური საბჭოს 2014 წლის 22 დეკემბრის N118 დადგენილება „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის სამსახურში მიღებისა და კონკურსის ჩატარების ერთიანი წესის შესახებ“;
- აკადემიური და მოწვეული პერსონალის პირადი საქმეები;
- აკადემიური/მოწვეული პერსონალის დენადობის მაჩვენებელი;
- სამუშაო აღწერილობები;
- ფაკულტეტის დებულება და სტრუქტურა;
- ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის პირადი საქმეები;

<ul style="list-style-type: none"> • სტუდენტთა გამოკითხვის შედეგები. • პროგრამის ხელმძღვანელის ფუნქცია-მოვალეობები; • ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის რაოდენობები; • ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის პირადი საქმეები; • ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის სამუშაო აღწერილობები. • თვითშეფასების ანგარიში; • ინტერვიუს შედეგები;
რეკომენდაციები:
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)
<p>შეფასება</p> <p>☒ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან</p>

<p>4.2 აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარება</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ დაწესებულება რეგულარულად აწარმოებს პროგრამაში ჩართული აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის შეფასებასა და შედეგების ანალიზს; ➤ უსდ ზრუნავს აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიულ განვითარებაზე, ასევე ხელს უწყობს მათ მიერ სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობის განხორციელებას. <p>სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი</p> <p>სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი უნივერსიტეტის მიერ წარმოდგენილი საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის შესწავლის, მასზე თანდართული დოკუმენტაციისა და აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, ასევე სამართლის სადოქტორო პროგრამის შესწავლისა და დამუშავების შედეგად გამოიკვეთა შემდეგი გარემოებები:</p> <p>უნივერსიტეტში დანერგილია და წარმატებით მუშაობს აკადემიური/მოწვეული პერსონალის შეფასების, თვითშეფასების და განვითარების სქემა, რომელიც ერთი მხრივ</p>

ხდება სტუდენტის მიერ აკადემიური/მოწვეული პერსონალის შეფასებას, ასევე თავად აკადემიური/მოწვეული პერსონალის თვითშეფასება, ასევე პერსონალის კმაყოფილების კვლევა. ამასთანავე, ხორციელდება სასწავლო პროცესზე დაკვირვება და ანალიზის საფუძველზე ისახება გაუმჯობესების გზები, არსებობის შემთხვევაში. შესაბამისად, შეფასების შედეგები გამოიყენება აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარებისთვის.

აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის შეფასება მოიცავს როგორც მათი სასწავლო ასევე კვლევითი საქმიანობის შეფასებას. უნივერსიტეტში პერსონალის შეფასების წესი განსაზღვრულია თსუ-ის აკადემიური საბჭოს 26 თებერვლის დადგენილებით №81/2018 - სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პერსონალის შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ, რომლის მიხედვითაც, სამუშაოს შეფასების მიზნებია: ა) პერსონალმა ზუსტად აღიქვას ის მოლოდინები, რაც თსუ-ს მასთან მიმართებაში გააჩნია; ბ) პერსონალის საქმიანობის სისტემატური მონიტორინგი, ძლიერი და სუსტი მხარეების გამოვლენა; გ) პერსონალის განვითარების საჭიროებების გამოვლენა, ინდივიდუალური პოტენციალის აღმოჩენა და სწორი მიმართულებებით განვითარება; დ) შრომითი მოტივაციისა და სამუშაოთი კმაყოფილების გაზრდა; ე) დაკისრებული მოვალეობების შესრულების ხარისხის გაუმჯობესება.

საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავებაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალი ჩართულია სხვადასხვა ღონისძიებებში, რომელიც ემსახურება მათი პროფესიული და პედაგოგიური უნარების განვითარებას.

უნივერსიტეტის ბიუჯეტის შესწავლისას იკვეთება, რომ ბიუჯეტში გათვალისწინებულია ისეთი ხარჯები, რომელიც მიმართულია უსდ-ს აკადემიური/მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარებისათვის ან/და მათ მიერ სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობის განხორციელების ხელშეწყობისათვის. კერძოდ, 2015 წელს თსუ-ის მასშტაბით არსებობს საუნივერსიტეტო დაფინანსება, რომელშიც მონაწილეობას ღებულობდა როგორც აკადემიური პერსონალი, ისე სტუდენტები. აღნიშნული პროექტი ხორციელდებოდა ორი წლის განმავლობაში, რომელიც 2016 წლის შემდგომ ადმინისტრირებისათვის სრულად გადაეცა თსუ-ის ცენტრალურ ადმინისტრაციას. ხსენებული დაფინანსების პარალელურად, იურიდიული ფაკულტეტის საბიუჯეტო დონეზე, აკადემიური პერსონალის სამეცნიერო საქმიანობის ხელშეწყობის მიზნით, 2015 წელს გამოყოფილ იქნა 150 000 ლარის ოდენობა, რომელიც ფაკულტეტის საბჭოს გადაწყვეტილებით, ნაწილდება ყოველწლიურად. აღნიშნული დაფინანსების მოპოვება ხდება ერთი ან რამდენიმე აკადემიური პერსონალის მიერ შემუშავებული პროექტის ფაკულტეტის საბჭოზე წარდგენითა და ფაკულტეტის საბჭოს მიერ წარმოდგენილი პროექტების დაფინანსების გზით. იურიდიული ფაკულტეტის საბჭოს, თანაბარი მოპყრობის პრინციპის გათვალისწინებით, მოცემული თანხის განაწილებისას ხელმძღვანელობს ფაკულტეტზე არსებული მიმართულებათა რაოდენობით, რომელიც სულ 7 ერთეულს შეადგენს. აქვე აღსანიშნავია, რომ იურიდიული ფაკულტეტის ადმინისტრაცია თსუ-ის ადმინისტრაციის მხარდაჭერითა და ხელშეწყობით ყოველწლიურად ზრდის აკადემიური პერსონალის სამეცნიერო/კვლევითი დაფინანსებისთვის გამოყოფილ სახსრებს, რაც დადებითად აისახება მიღებულ შედეგებზე. კერძოდ, 2020 წლისათვის, ე.წ. საგრანტო ბიუჯეტმა გადააჭარბა 400 000 ლარს.

ზემოაღნიშნული დაფინანსების ფარგლებში, იურიდიულ ფაკულტეტზე შეიქმნა და გამოქვეყნდა მრავალი სამეცნიერო ნაშრომი თუ სახელმძღვანელო.

საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალიდან პროფესიული განვითარების მიზნით უმრავლესობას აქვს სხვადასხვა საერთაშორისო და ადგილობრივ კონფერენციებში, სიმპოზიუმებსა და სემინარებში მონაწილეობის მაღალი მაჩვენებელი, რაც დასტურდება პროგრამის განმახორციელებელი აკადემიური პერსონალის, როგორც პირადი საქმეებით, ისე მათთან ინტერვიუების პროცესით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ უნივერსიტეტში შემუშავებულია აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარების მექანიზმი. უსდ ზრუნავს აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიულ განვითარებაზე, ასევე, ხელს უწყობს მათ მიერ სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობის განხორციელებას.

- მტკიცებულებები/ინდიკატორები**
- პერსონალის საქმიანობის შეფასების შედეგები;
  - საერთაშორისო თანამშრომლობის დოკუმენტაცია;
  - იურიდიული ფაკულტეტის საბჭოს სხდომის ოქმები;
  - შიდა საგრანტო პროექტების დამტკიცების ბრძანებები და ფაკულტეტის საბჭოს გადაწყვეტილებები;
  - შიდა საგრანტო პროექტების შედეგად გამოქვეყნებული ნაშრომები;
  - ფაკულტეტის სამეცნიერო კვლევებისა და ინტერნაციონალიზაციის სამსახურის მიერ შედგენილი აკადემიური პერსონალის ყოველწლიური სამეცნიერო ანგარიშები;
  - აკადემიური და მოწვეული პერსონალის გამოკითხვის შედეგები;
  - ინტერვიუ აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალთან.

რეკომენდაციები:

-

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

-

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

-

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

-

- შეფასება**
- შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

□ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

4.3 მატერიალური რესურსი

პროგრამა უზრუნველყოფილია იმ აუცილებელი ინფრასტრუქტურითა და ტექნიკური აღჭურვილობით, რაც საჭიროა საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების მისაღწევად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა და მისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა (სასწავლო აუდიტორიები, ლაბორატორიები, ბიბლიოთეკები, აკადემიური პერსონალის სამუშაო ოთახები, კომპიუტერული რესურს-ცენტრები, იმიტირებული სასამართლოს დარბაზი და სხვ.) უნივერსიტეტის წესდებით განსაზღვრული მიზნების განხორციელებას ემსახურება და შეესაბამება საგანმანათლებლო პროგრამის მიზნებსა და შედეგებს.

2018 წელს გამოცხადებული ტენდერის ფარგლებში დაიწყო თსუ-ის მეორე აკადემიური კორპუსის რემონტი, რომელიც სამართლის სადოქტორო პროგრამის განხორციელების ძირითად კორპუსს წარმოადგენს. სარემონტო სამუშაოები აქტიურად მიმდინარეობს. მეორე აკადემიური კორპუსი სრულად რეაბილიტირებული იქნება 2021 წლის ბოლოსათვის. რემონტის მიმდინარეობის პროცესში უკვე განახლდა ფასადი, სველი წერტილები, გათბობის სისტემა, კარ-ფანჯარა და სახურავი. ამჟამად მიმდინარეობს სხვა შიდა სამუშაოები.

პროგრამის განხორციელებას ემსახურება ფაკულტეტის ბიბლიოთეკა, რომელშიც ხელმისაწვდომია სხვადასხვა სამეცნიერო ბაზები. პროგრამა სრულად არის უზრუნველყოფილი მატერიალურ-ტექნიკური რესურსით. სტუდენტები ინფორმირებულები არიან არსებული რესურსების გამოყენების შესაძლებლობის და მოხმარების წესების შესახებ. თსუ იურიდიული ფაკულტეტის ბიბლიოთეკიდან შესაძლებელია შემდეგ ელექტრონულ ბაზებზე წვდომა:

LexisNexis – ელექტრონული მონაცემთა ბაზა, რომელიც შეიცავს ინგლისურენოვანი იურიდიული პუბლიკაციებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების სრულ ტექსტებს - <http://www.lexisnexis.com/us/lnacademic>

Hein Online – ელექტრონული მონაცემთა ბაზა, რომელიც შეიცავს წამყვან ინგლისურენოვან ჟურნალებში გამოქვეყნებული სტატიების სრულ ტექსტებს <http://heinonline.org> .

Beck Online - ელექტრონული მონაცემთა ბაზა, რომელიც შეიცავს გერმანულენოვანი პუბლიკაციების, სასამართლო გადაწყვეტილებებისა და ნორმატიული მასალის სრულ ტექსტებს <http://beck-online.beck.de> .

ასევე ათეულობით სხვა გამოცემები, რომელთა შესახებ ინფორმაცია განთავსებულია თსუ ვებგვერდზე:

<https://www.tsu.ge/ge/government/administration/departments/library/zuzzv1vvedy6z0dmj/vrqldp6grtduumm8/> .

ვიზიტის მსვლელობისას გამოიკვეთა, რომ სტუდენტები და პერსონალი ვერ

სარგებლობს საკანონმდებლო მაცნის რესურსებით, განსაკუთრებით კი კანონქვედებარე ნორმატიულ აქტებთან მიმართებით, რომლის კოდიფიცირებულ ვერსიებთან წვდომას სჭირდება ავტორიზაცია. სასურველია ეს საკითხი დარეგულირდეს ისე, რომ სადოქტორო პროგრამის სტუდენტებს და პერსონალს ჰქონდეთ საკანონმდებლო ბაზასთან წვდომა. მიზანშეწონილია, უნივერსიტეტმა გააქტიუროს (შეიძინოს) საკანონმდებლო მაცნეს ისეთი ვერსია, რომელიც საშუალებას მისცემს სტუდენტების და პერსონალს ისარგებლოს ვებ-გვერდის სერვისებით, როგორც უნივერსიტეტიდან, ისე გარედან მითუმეტეს დისტანციური სწავლების პირობებში.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა;
- განვითარების სტრატეგიული გეგმა;
- მატერიალური რესურსის ფლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- აკადემიური და მოწვეული პერსონალის გამოკითხვის შედეგები;
- სტუდენტების გამოკითხვის შედეგები;
- წიგნადი ფონდი;
- თსუ-ს ვებგვერდი - <https://www.tsu.ge/> ;
- ბიბლიოთეკის ელექტრონული კატალოგი.

რეკომენდაციები:

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

1. მიზანშეწონილია, უნივერსიტეტმა გააქტიუროს (შეიძინოს) საკანონმდებლო მაცნეს ვერსია, რომელიც საშუალებას მისცემს აკადემიურ პერსონალს და სტუდენტების ისარგებლოს ვებ-გვერდის სერვისებით, როგორც უნივერსიტეტიდან, ისე გარედან.

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

შეფასება

- შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან
- არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

<p>4.4 პროგრამის/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტი და პროგრამის ფინანსური მდგრადობა</p>
<p>პროგრამის/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტით გათვალისწინებული ფინანსური რესურსების გამოყოფა ეკონომიკურად მიღწევადია და შეესაბამება პროგრამის საჭიროებებს.</p>
<p>სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი</p> <p>სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ფინანსური უზრუნველყოფა ხდება იურიდიული ფაკულტეტის ბიუჯეტიდან, რომელიც თსუ-ის ბიუჯეტის შემადგენელ ნაწილია. სწორედ საფაკულტეტო ბიუჯეტი უზრუნველყოფს პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური პერსონალისა და მოწვეული ლექტორების შრომის ანაზღაურებას, პროგრამის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მოვლასა და სრულყოფას.</p> <p>თსუ-ის ამა თუ იმ აკადემიურ თანამდებობაზე საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, საკონკურსო თანამდებობასთან კონკურსანტის კვალიფიკაციისა და კომპეტენციის შესაბამისობის მიხედვით არჩეული აკადემიური პერსონალისა და ფაკულტეტის ხელმძღვანელის წარდგინებით მოწვეული პერსონალის (დოქტორები, მეცნიერ-მკვლევარები, პრაქტიკოსები, მასწავლებლები) პროგრამის განხორციელების პროცესში ჩართვის სტაბილურობას უზრუნველყოფს მათთან შრომითი ხელშეკრულების გაფორმება და ამ ხელშეკრულების პირობები.</p>
<p>მტკიცებულებები/ინდიკატორები</p> <ul style="list-style-type: none"> • თსუ-ის ბიუჯეტი; • იურიდიული ფაკულტეტის ბიუჯეტი; • აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალთან გაფორმებული ხელშეკრულებები.
<p>რეკომენდაციები:</p> <p>-</p>
<p>რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის</p> <p>-</p>
<p>საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):</p> <p>-</p>
<p>მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)</p> <p>-</p>
<p>შეფასება</p>

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა	✓			

5. სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები

სწავლების ხარისხის განვითარების მიზნით პროგრამა იყენებს შიდა და გარე ხარისხის სამსახურებს, პერიოდულ მონიტორინგსა და შეფასებას უწევს პროგრამას. აგროვებს და აანალიზებს რელევანტურ ინფორმაციას შესაბამისი გადაწყვეტილების მისაღებად და განსავითარებლად.

5.1 შიდა ხარისხის შეფასება

პროგრამაში ჩართული პერსონალი თანამშრომლობს შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან/პერსონალთან პროგრამის ხარისხის შეფასების პროცესის დაგეგმვის, შეფასების ინსტრუმენტების შემუშავებისა და შეფასების განხორციელების პროცესში და იყენებს ხარისხის შეფასების შედეგებს პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

უნივერსიტეტის სააკრედიტაციო ვიზიტის დროს სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის, თანდართული დოკუმენტებისა და აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით შესაძლებელია ითქვას, რომ სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ხარისხის შენარჩუნებისა და შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით, უსდ-ს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური რეგულარულად გეგმავს და ახორციელებს პროგრამის ხარისხის შეფასებას და ამ მიზნით იყენებს ხარისხის მართვის ისეთ ინსტრუმენტებს, მაგალითად როგორცაა სტუდენტების და აკადემიური პერსონალის შეფასება, თსუ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის დებულების შესაბამისად, საგანმანათლებლო პროგრამების შეფასებას ახდენს ფაკულტეტების ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური შემუშავებული და დამტკიცებული ფორმებისა და კრიტერიუმების/ინდიკატორების მიხედვით, რისშესახებაც დგება პროგრამის ანგარიში. საგანმანათლებლო პროგრამების შეფასება ხდება შემდეგი კრიტერიუმების/ინდიკატორების მიხედვით: მისანიჭებელი კვალიფიკაციისა და

კრედიტების მოცულობის შესაბამისობა ეროვნულ საკვალიფიკაციო ჩარჩოსთან, კრედიტების განაწილების შესაბამისობა საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავების ინსტრუქციასთან, პროგრამის საკვალიფიკაციო დახასიათების მკაფიოობა, შესაბამისობა პროგრამის მიზანსა და სწავლის შედეგებს შორის, დასაქმების სფეროების შესაბამისობა პროგრამის მიზნებთან და შედეგებთან, პროგრამაზე დაშვების წინაპირობის მკაფიოობა, სწავლების მეთოდების შესაბამისობა სწავლის შედეგებთან, სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემის შესაბამისობა უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებით გაანგარიშების წესთან, კრედიტების მოცულობის, სასწავლო გეგმაში მოცემული ინფორმაციის სისრულე, წარმოდგენილი სილაბუსების სისრულე, პროგრამის ხელმძღვანელის/ხელმძღვანელების/კოორდინატორისა და პერსონალის კვალიფიკაცია, პროგრამის მონაწილე პერსონალის შესახებ წარმოდგენილი ინფორმაციის სისრულე, პროგრამის განხორციელებისათვის აუცილებელი მატერიალური რესურსები, არჩევითი საგნების რაოდენობა, სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა, სასწავლო პრაქტიკის ბაზა, ფინანსური უზრუნველყოფა, მისაღები კონტიგენტის შესახებ ინფორმაციის სისრულე, სწავლის გაგრძელების საშუალება, პროგრამის შემუშავების პროცესის საჯაროობა და სხვ.

სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის შიდა შეფასების პროცესში მონაწილეობენ კურსდამთავრებულები, დამსაქმებლები, სტუდენტები და აკადემიური და მოწვეული პერსონალი. მათი გამოკითხვა ხდება სპეციალურად შემუშავებული კითხვარების საშუალებით.

როგორც პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშიდან ირკვევა პროგრამის მომზადებისას გამოვლენილი ხარვეზები განალიზებულ იქნება პროგრამის ხელმძღვანელთან/კოორდინატორთან და ფაკულტეტის აკადემიურ და ადმინისტრაციულ პერსონალთან, რომლის შემდგომაც ანალიზის შედეგები დაინერგება/განხორციელდება მისი სამომავლო მონიტორინგისა და განვითარების პერსპექტივით. პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის შედეგისას გამოვლენილი ხარვეზებზე მუშაობის მაგალითია 2017 წლის ნოემბერსა და 2019 წლის ოქტომბერში სამართლის სადოქტორო პროგრამის განმავითარებელი სააკრედიციო ვიზიტები, რომელიც განხორციელდა უცხოელი ექსპერტების ხელმძღვანელობითა და ჩართულობით და მის შედეგად წარმოდგენილ შენიშვნებზე ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურისა და აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის კოორდინირებული მუშაობა, რომლის შედეგადაც

შესრულდა წარმოდგენილი შენიშვნების ანალიზი და მაქსიმალურად იქნა გათვალისწინებული. ეს დადასტურდა ინტერვიუს დროსაც.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- თსუ-ის აკადემიური საბჭოს 2019 წლის 22 ივლისის № 100/2019 დადგენილებით „საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმარების, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების პროცედურის დამტკიცების შესახებ“;
- სსიპ - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის 2018 წლის 16 მარტის № 06/03 ბრძანება;
- პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტის შემადგენლობა და ოქმები;
- იურიდიულ ფაკულტეტზე არსებულ მიმართულებებთან შეხვედრის ოქმები;
- სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, აკადემიური და მოწვეული პერსონალის

<p>და დამსაქმებლების გამოკითხვის კითხვარები;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2018 წლის გამოკითხვის შედეგები და მათ საფუძველზე შემუშავებული რეკომენდაციები; • აკრედიტაციის ექსპერტთა განმავითარებელი ვიზიტის შედეგად წარმოდგენილი შეფასება/ანგარიში. • თვითშეფასების ანგარიში; • ინტერვიუს შედეგები.
რეკომენდაციები:
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)
<p>შეფასება</p> <p>☒ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან</p>

<p>5.2 გარე ხარისხის შეფასება</p>
<p>პროგრამა რეგულარულად იყენებს გარე ხარისხის შეფასების შედეგებს.</p>
<p>სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი</p> <p>სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის გარე შეფასების პროცესში მონაწილეობენ ქართველი და უცხოელი (დამოუკიდებელი) ექსპერტები.</p> <p>სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამამ გარე ხარისხის შეფასება აკრედიტაციის კუთხით გაიარა 2011 წელს, რის შედეგაც მიიღო აკრედიტაცია. თუმცა, აკრედიტაციის ექსპერტთა მიერ წარმოდგენილ იქნა შემდეგი სახის ძირითადი რეკომენდაციები: სასურველია, გაძლიერდეს ისეთი სპეცკურსები, რომლებიც მიმართული იქნება პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავებისკენ; სასურველია ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება, მათ შორის იმიტირებული სასამართლო პროცესის დარბაზის გაკეთება; სასურველია, უფრო მეტი სპეციალიზაციის საგნის შეთავაზება, რაც უზრუნველყოფს სტუდენტის ფართო არჩევანის თავისუფლებას, მისცემს მას შესაძლებლობას, თავი</p>

აარიდოს არსებითად იდენტური შინაარსის მქონე სასწავლო კურსების გავლას და მაქსიმალურად ამოწუროს მისი ინტერესის სფეროში შემავალი საკითხები;

აკრედიტაციის ექსპერტთა მიერ წარმოდგენილი რეკომენდაციების მიხედვით, ცვლილებები განიცადა პროგრამამ.

სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაციის განმავლობაში პროგრამის მიმართ გამოყენებულ გარე ხარისხის შეფასებას, კერძოდ, 2017 წლის ნოემბერში იურიდიულ ფაკულტეტზე განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ დაიგეგმა და განხორციელდა სამართლის პროგრამების განმავითარებელი სააკრედიტაციო ვიზიტი. აღნიშნული გარე შეფასება დაეყრდნო უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის ახალი სტანდარტების პროექტს, რომელიც თითქმის უცვლელი სახით დამტკიცებულ (მიღებულ) იქნა 2018 წლის დასაწყისში.

პროგრამის განვითარების მიზნით ტარდება დასაქმების და განათლების ბაზრის კვლევა, პრაქტიკულად, ყოველწლიურად, რომლის შედეგებიც, რეკომენდაციის ფორმით, წარედგინება, ფაკულტეტის ადმინისტრაციას, მათ შორის პროგრამის ხელმძღვანელსა და ფაკულტეტის საბჭოს.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის აკრედიტაციის საბჭოს გადაწყვეტილება და ოქმი;
- აკრედიტაციის ექსპერტთა განმავითარებელი ვიზიტის შედეგად წარმოდგენილი 2017 წლის შეფასება/ანგარიში;
- აკრედიტაციის ექსპერტთა განმავითარებელი ვიზიტის შედეგად წარმოდგენილი 2019 წლის შეფასება/ანგარიში;
- დასაქმების ბაზრის კვლევა;
- განათლების ბაზრის კვლევა;
- სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაში განხორციელებული ცვლილებები;
- იურიდიულ ფაკულტეტზე არსებულ მიმართულებებთან შეხვედრის ოქმები;
- პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტის სხდომის ოქმი;
- თვითშეფასების ანგარიში;
- ინტერვიუს შედეგები.

რეკომენდაციები:

-

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

-

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

-

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

შეფასება

შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

5.3. პროგრამის მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება

პროგრამის მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება ხორციელდება აკადემიური, სამეცნიერო, მოწვეული ადმინისტრაციული, დამხმარე პერსონალის, სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, დამსაქმებლების და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით ინფორმაციის სისტემური შეგროვების, დამუშავებისა და ანალიზის მეშვეობით. შეფასების შედეგები გამოიყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

უნივერსიტეტის საბაკალავრო პროგრამის მონიტორინგი და შეფასება პერიოდულია, რაც გამოვლინდა თვითშეფასების ანგარიშისა და განსაკუთრებით, აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად. იგი ხორციელდება ყველა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით ინფორმაციის სისტემური შეგროვების, დამუშავებისა და ანალიზის მეშვეობით. შეფასების შედეგები გამოიყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად. აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად გამოიკვეთა, რომ საბაკალავრო პროგრამის ხარისხის შეფასების შედეგების გამოყენების პროცედურები მოქნილია. პერიოდულად ტარდება სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, დამსაქმებლებისა და პარტნიორების გამოკითხვა შესაბამისი კომპონენტებით კმაყოფილების შესახებ. შიდა შეფასების შედეგები ანალიზდება შიდა თვითშეფასების ანგარიშში და გამოვლენილი ძლიერი და სუსტი მხარეები გადაეცემა სენატს, რომელიც, საჭიროებისამებრ, პროგრამის გაუმჯობესების სტრატეგიის საფუძველზე იღებს გადაწყვეტილებას პროგრამაში ცვლილებების განხორციელების შესახებ. აღსანიშნავია რომ საბაკალავრო პროგრამის შინაარსის განვითარების მიზნით განხორციელდა ხარისხის გარე შეფასება. იგი, სათანადო დოკუმენტაციით, გადაეგზავნა ქართველ და უცხოელ დარგის სპეციალისტებს. მისასალმებელია, რომ უნივერსიტეტი აანალიზებს ამ ფორმით მიღებულ შეფასებებს. მუდმივად ტარდება სტუდენტთა გამოკითხვა, რომლებიც შემდგომ ანალიზდება პროგრამის შედეგების სრულყოფის, შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან დაახლოების მიზნით. საერთო ჯამში, უნივერსიტეტში საბაკალავრო პროგრამის დახვეწისა და გაუმჯობესების მიზნით, მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება რეალურად ხორციელდება.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წლიური ანგარიშები;
- სტუდენტთა გამოკითხვის შედეგები;

<ul style="list-style-type: none"> • აკრედიტაციის ექსპერტთა განმავითარებელი ვიზიტის შედეგად წარმოდგენილი 2017 წლის შეფასება/ანგარიში; • აკრედიტაციის ექსპერტთა განმავითარებელი ვიზიტის შედეგად წარმოდგენილი 2019 წლის შეფასება/ანგარიში; • დასაქმების ბაზრის კვლევა; • განათლების ბაზრის კვლევა; • სამართლის საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამაში განხორციელებული ცვლილებები; • იურიდიულ ფაკულტეტზე არსებულ მიმართულებებთან შეხვედრის ოქმები; • პროგრამის დაგეგმვის, შემუშავების, შეფასებისა და განვითარების მხარდამჭერი კომიტეტის სხდომის ოქმი; • თსუ-ის იურიდიული ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ანგარიში ბარსელონას ავტონომიურ უნივერსიტეტში ვიზიტის შესახებ; • უცხოური უნივერსიტეტის პროგრამებთან დადარების შედეგები.
რეკომენდაციები:
-
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
-
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):
-
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)
-
<p>შეფასება</p> <p>☒ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან</p> <p>☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან</p>

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები	✓			

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სახელწოდება:
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის სახელწოდება, საფეხური:
სამართალი, დოქტორანტურა

დასკვნის გვერდების რაოდენობა: **48**

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტები	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
1. საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა	✓			
2. სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა	✓			
3. სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა	✓			
4. სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა	✓			
5. სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები	✓			

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის თავმჯდომარე

ლევან ჯაყელი

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის წევრ(ებ)ის

№	სახელი და გვარი	ხელმოწერა
1	მკა კარტოზია	

2	ლევან მოსახლიშვილი	
3	კონსტანტინე ებრაღიძე	